

Námestovčan

december 2021

číslo 6

dvojmesačník

ročník XI

Vážení spoluobčnia,

čas rýchlo beží... a sme na konci roka 2021
a opäť o trochu starší.

Jeden hodnotí, jeden konštatuje...

V závere tohto roka sa vám chcem
všetkým pod'akovat' za vašu podporu.

Ďakujem každému, kto akýmkol'vek spôsobom
prispel k tomu, aby bolo naše mesto krajšie, lepšie
a životaschopnejšie.

Ďakujem za vašu otvorenosť, ústretovosť a podnety, s ktorými
ste prichádzali, alebo mi ich prezentovali pri našich osobných
stretnutiach. Veľmi si to vážim a prosím o to i nad'alej,
pretože váš pohľad a vaše názory na prácu samosprávy
a smerovanie mesta sú dôležité.

Želám vám do nového roka veľa zdravia, porozumenia,
ohľaduplnosti, úcty, ochotu pomôcť jeden druhému...

Aby tieto hodnoty v našich srdciach neustále rástli a rástla
v nás aj radosť z konania týchto skutkov, ktorá zas povzbudí
chut' k ďalšiemu obdarovávaniu dobrom.

Požehnaný blížiaci sa rok 2022, milí spoluobčania!

Milan HUBÍK
primátor

PF
2022

Úspešný rok 2021 za nami!

Vážení občania mesta Námetova! Dovoľte aspoň pári riadkami i obrazovo zosumarizovať investičný rok oddelenia výstavby Mestského úradu v Námetove. Rok 2021 bol pre mesto Námetovo výnimcočný v niekoľkých ohľadoch, pretože sa nám podarilo realizovať investície, na ktoré Námetovčania čakali takmer desaťročie.

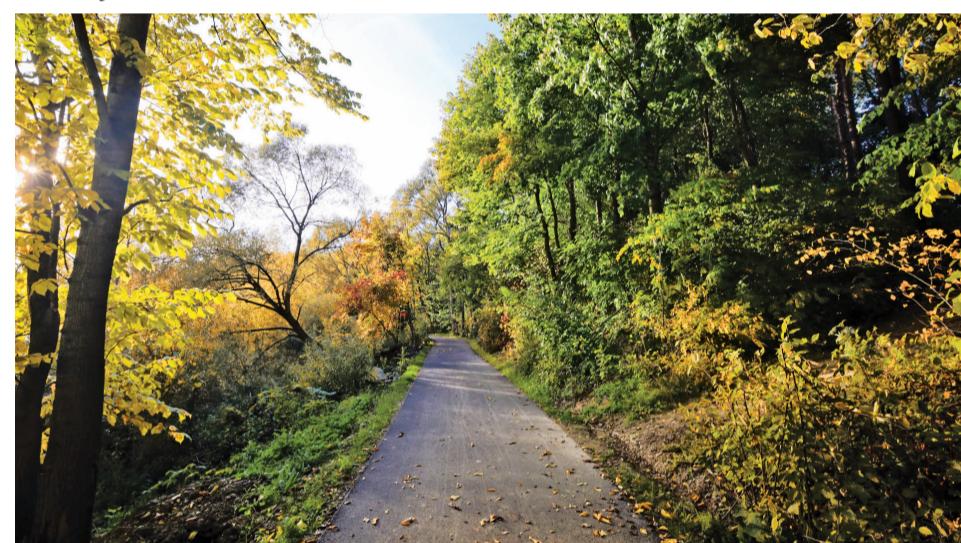
Kliňanská cesta.

Jednou z nich je výstavba náučného chodníka z Nábrežia takmer po židovský cintorín, pričom myšlienka výstavby tohto chodníka vznikla už v roku 2013. Preto by sme sa aj touto cestou chceli podčakovať každému, kto sa pričinil o realizáciu tohto diela. Zároveň naša práca na chodníku určite nekončí a aj nadále budeme hľadať možnosti jeho pokračovania alebo doplnenia mobiliáru. Ďalšou výzvou a významou investíciou bola rekonštrukcia Kliňanskej cesty, kde sa kompletnie obnovil nový asfaltový povrch a realizovala nová dažďová kanalizácia. V rámci miestnych komunikácií prebehli stavebné práce aj na uliciach Červeného kríža, Mirka Nešpora a SNP. Pre najmenších Námetovčanov sme postavili dve nové det-

Fotogrfie: (msú)

ské ihriská: na sídlisku Brehy a pri MŠ Bernolákova. Pre nadšencov vodných športov dokončujeme centrum vod-

kova, kompletná oprava strechy nad jedálňou a výmena protipožiarnej dverí v ZŠ Slnčná. Ďalej sme v roku

Myšlienka výstavby náučného chodníka sa zrodila ešte v roku 2013, tohto roku sa ju podarilo dotiahnuť do úspešného konca na radost nielen mnohých milovníkov prírody.

Jubilejný rok pre Mestskú políciu v Námetove

4 Biela Orava

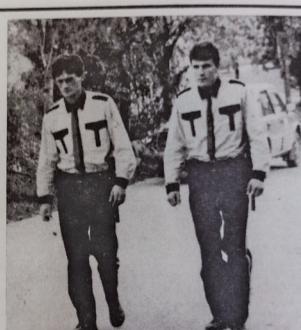
Mestská polícia už pracuje

Od 1.10.1991 začala v Námetove pracovať mestská polícia. Jej veliteľom Pavla Matisia sme pri tejto príležitosti požiadali o krátky rozhovor, aby sme mestskú políciu touto cestou občanom predstavili.

■ Mohli by ste nám vysvetliť rozdiel medzi vami ako mestskou políciou a policiajným zborom, ktorý má svoje obvodné oddelenie v Námetove?

- Hlavný rozdiel je v tom, že policiajný zbor spadá pod Ministerstvo vnútra SR, kým mestská polícia je poriadkovým orgánom mesta a je podriadená mestskému zastupiteľstvu a priamo primátorovi mesta.

Ako sú mestskí policajti však plní v určitom rozsahu funkcie, ktoré sú typické pre policiajný zbor? Ustanovenias je v tomto prípade uvedené, ktoré články tohto zákona platia aj pre mestskú políciu. Inak mestské zastupiteľstvo vydalo pre nás štatút, podľa ktorého sa riadime. My nemáme právo viesť vyšetrovania a nie sú záväzné prieskupy, napríklad aj dopravné, tak ako Policiajný zbor SR, my nie súme prieskupy proti štátu mesta a nariadeniam o poriadku a živote v meste, a to do výšky blokového pokut 500 Kčs. Ďalej máme povinnosť to už však

Clenovia mestskej policie v Námetove.

Foto: J. Džurák

Mestská polícia (MsP) v Námetove začala svoju činnosť 1. októbra 1991 v podzemí pivničných priestorov mestského úradu, kde jedna miestnosť slúžila ako kancelária, sklad zbraní, materiálu a po otvorení dverí kancelárie sa policajti nachádzali priamo v garáži, kde stála Š105 z druhej ruky. Dvaja policajti z obrázku hore - Miroslav Hajdučík a Jozef Bal-

cerík boli pri založení MsP a vydržali pri tejto neľahkej práci až dodnes. Za 30-ročné obdobie v MsP dlhšie ako jeden rok pracovali: Pavol Matis, Ignáč Pepucha, Pavol Tichoň, Tibor Fehér, Marián Makúch, Peter Balušák, Ferdinand Macala a Peter Adamčík. Tí všetci ukončili svoju činnosť v MsP z rôznych dôvodov. Tým najrozrozhodujúcejším však bolo níz-

ke finančné ohodnotenie. Mnohí túto situáciu dlhodobo riešili dvomi až troma príjmami z inej samostatnej zárobkovej činnosti, aby mohli užiť svoje rodiny. Toto neľahké obdobie je už našťastie minulosťou. V súčasnosti okrem spomenutých „veteránov“ na MsP pracujú Juraj Siman a Anna Litváková, a to už v úplne odlišných podmienkach. Tridsať rokov je relativne dlhá doba na to, aby sa aj v tejto práci udiali zásadné zmeny.

Poverenie riadiť ozbrojenú zložku mesta som považoval za výzvu a šancu posunúť úroveň MsP, ako aj zabezpečenie verejného poriadku v meste o stupienok vyššie. Po viaceroch rokoch môjho pôsobenia vo vedúcej funkcií môžem hodnotiť, že sa nám to podarilo. Podarilo sa nám doriešiť klimatizáciu miestnosti kamerového systému a začať postupne obnovovať kamery v mes-

te. Uskutočnila sa obnova šatní a skladu zbraní, bola zriadená fitnes miestnosť so sprchou. V tomto roku sa podarilo zrealizovať úplnú rekonštrukciu dvoch administratívnych miestností MsP. Do radov MsP bola po prvýkrát v jej história prijatá

žena, a tiež bolo schválené rozšírenie radu policajtov v roku 2022 o jedného člena, na šesť zamestnancov... bol zakúpený elektromotocykel atď. Zmien sa udialo naozaj mnoho. Tu považujem za dôležité oceniť spoluprácu s primátorom a za-

mestnancami mestského úradu. Moje podčakovanie smeruje aj k poslancom mestského zastupiteľstva, lebo bez ich podpory by sa mnogé dobré veci nedziali.

**Mgr. Miroslav HAJDUČÍK
náčelník MsP**

Zrekonštruované administratívne priestory Mestskej polície v Námetove, kuchynka a fitness miestnosť.
Zdroj: MsP

Zrekonštruovaná telocvičňa ZŠ na Komenského ulici.

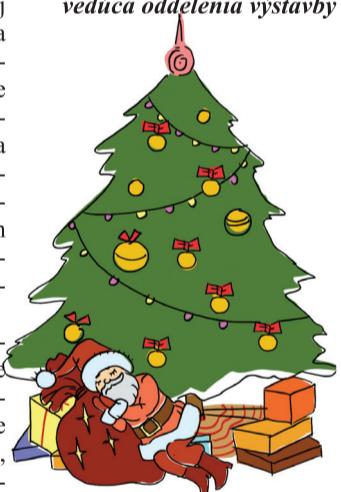

Nové ihrisko na sídlisku Brehy.

nadstavbu MŠ Veterná. Tieto projekty budú pravdepodobne realizované v roku 2022.

A čo nás ďalej čaká v roku 2022? Obnovenie umelej trávy na futbalovom ihrisku, rekonštrukcia podkrových priestorov v ZŠ Slnčná pre ZUŠ Ignáca Kolčáka, vybudovanie novej oddychovej zóny vrátane detského ihriska na Čerchiach, výstavba prekládkovej stanice, ktorá bude slúžiť na manipuláciu s odpadom v prípade uzavorenia súčasnej skládky komunálneho odpadu. Samozrejme, budeme pokračovať v začiatkých projektoch: obnova miestnych komunikácií, pozemkových úpravách a pod.

A tak chcem v závere vyzvať nás všetkých, aby sme sa nenechali znechutniť negatívnymi komentárimi typu „že v Námetove sa nič nerobí“, pričom argumentáciu na tie-

Bilancujme život so ziskom

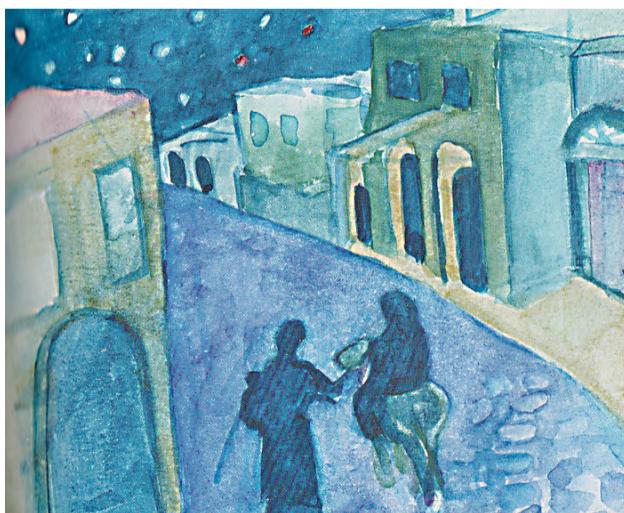
Ked' Boh potreboval zrealizovať svoj najväčší projekt – plán aký mal, hľadal na tejto zemi človeka, ktorý by mu pomohol vstúpiť medzi ľudí. A on si vybral jedno dedinské Naretské dievča Máriu vo veku tinedžera. Zaujímavý Boží paradox. Stvoriteľ vesmíru v tele jedného stvorenia. A Boh ide ešte ďalej vo svojich paradoxoch, plánoch s ľuďmi, keď hovorí: „Kto je moje telo....“ Duch a život sa stanú väzňami chleba zhotoveného ľudskou rukou. Pán večnosti sa nám opäťovne vydáva do rúk a robí to preto, že nám verí. Boh verí človeku. Žeby bláznovstvo Boha? Bolo to tak na záciatku, keď povolal do spoločného bytia v raji Adama a to napriek tomu, že vedel, že Adam môže podliehať pokušeniu. Veril vyvolenému ľudu, ktorý ho neustále pokúšal a zrádzal a verí aj nám ľuďom 21. storočia, vykúpeným druhou krvou jediného Syna. Mária, ktorá sa stala Božou matkou, nám ukazuje odhadlanie, čo znamená urobiť niekedy aj tažké, možno nie logické, jasné rozhodnutia. Ale hlavné nám ukazuje, že za každým rozhodnutím je aj priateľ zodpovednosti. Aj nás Boh ustavične pozýva do svojho plánu, nezavŕšeného projektu. Neobstojí argument som len slabá žena, zaneprázdený muž, nemám na to vlohy, patričné vzdelanie, úrad, jednoducho nemám na to podmienky. Dostávam takú istú odpoved' ako pred stáročiami sv. Katarína Sienská: „Pred mojou tvárou niet mužov a žien, vzdelených a nevzdelených, potrebu-

Doc. JCDr. Miloš PEKARČÍK, PhD.

jem len čisté milujúce srdce a odhadlanie.“ Výstižne o tom hovorí poľský básnik Roman Branstaetter vo svojom fiktívnom rozhovore s Bohom. „Pane, Adam zomrel a ty si plakal nad neúspešnou prácou svojich rúk. A Pán na to odpovedal: myliš sa synu. Práca je dokonalá, ale z mojej vôľe nedokončená. Prečo nedokončená? Opýtal sa básnik. Pretože človek sám musí dokončiť dieľo môjho stvorenia. Prečo si teda plakal, Pane? Nad neochotou človeka...“ Božie kráľovstvo technickým jazykom je už aktivované, no nie dovršené. Boh nám na to vymedzil určený čas, tak ním zbytočne nemrhajme. Hovorí sa, že na konci života väčšina ľudí trpí „bilančným syndrómom“. Bilancujeme a zistujeme, že sme v strate a že už nemáme dosť času, aby sme to zvrátili. Drahí Námetovčania, prajem nám všetkým, aby náš život neboli stratový. Nevykazujme straty v láske, dobrote, porozumení, prajnosti, vzájomnej pomoci.

**Miloš PEKARČÍK
námetovský dekan – farár**

Z knihy ANJELSKÁ POVIESTKA, autor Mieczyslaw Małinski.

Preložil Štefan Koma, 2006, ilustračná kresba Jana Figel'ová

Koľkým ľuďom zmení Vianoce krabica?

V komunitnom centre panuje celý december aktívna vianočná atmosféra. Celý čas prebiehajú aktivity a iniciatívy, nielen na podporu tých, ktorí to potrebujú, ale aj na podporu dobrých nápadov. Originálna výzdoba stromčeka – súťaž, zbierka potravín, krabice lásky, komunitné trhy, výroba darčekov, vianočné pečenie... to všetko stihli aktívni ľudia z komunity počas posledných pár týždňov.

„Tento mesiac sme mali prvú komunitnú radu a snažíme sa pospájať aktívnych ľudí z komunity a veci posúvať vpred“, teší sa z úspechu vedúca komunitného centra Mária Červeňová.

Na Námeti P. O. Hviezdoslava ste mohli počas prvého decembrového týždňa registrovať stánok komunitného centra, kde sa ponúkala

lo vianočné pečivo, neskučné medovníkové kreácie, vianočné trubičky, oplátky a ďalšie prekvapenia. Dobrovoľným príspevkom ste mohli prispieť k ďalšiemu ambicioznemu cieľu komunitného centra – vybudovať knižnicu v našom centre.

„Komunitný trh je na podporu centra a našež vízie komunitnej knižnice, kde si ľudia budú môcť prísť požičať knihy a spoločenské hry. Predávame výrobky, ktoré vyrábali a upiekli naši klienti a ľudia z komunity, ktorí nás takto chce podporiť“, hovorí autorka nápadu Mária Červeňová.

Okrem komunitného trhu žije centrum momentálne hlavne projektom 100 krabic lásky.

Je to iniciatíva na podporu a uľahčenie Vianoc tým, ktorí to potrebujú. Krabice pre viacpočetné rodiny, deti, seniorov a jednorodičovské obsahovali dary rôzneho charakteru, predovšetkým však bolo cieľom pokryť skutočnú potrebu. Výzva 100 krabic lásky bola rozdelená do štyroch skupín,

25 krabic lásky pre deti, 25 pre seniorov, 25 pre jednorodičov a 25 pre rodiny.

Spoločná myšlienka a dobrý úmysel prilákal aj Súkromnú materskú školu a detské jasle ŽABKA, ktorá naplnila nielen darčekmi a listami, ale predovšetkým láskou svoju krabici. Všetky dary a krabice, ktoré komunitné centrum prináša do ro-

proaktivitou pomáhajú a prispevajú, napríklad zbierkou trvanlivých potravín.

Je to úžasné vidieť v priamom prenose, ako vzniká naozajstná komunita a koľko ľudí má reálne záujem pomôcť tým, ktorí to potrebujú.

Milé komunitné centrum, d'akujeme za vašu skvelú nepretržitú prácu a držíme palce v ďalších činnostiach!

**Maja Kleinová
MARKOVIČ**

Komunitný trh.

Fotografie (kc no)

Časť kolektívu, ktorý je tiež darčekom pre ľudí...

Pohľad na spoločnú prácu komisií, poslancov i vedenia mesta

Komisia

Pre člena komisie pre rozpočet, finančie, správu a hospodárenie s majetkom mesta, ktoréj som členom, je alfou a omegou rozpočet. Námetovo má zdravé verejné finančie a tento rok pre prudké zdražovanie vstupov sme museli vo veľmi veľa prípadoch pristúpiť ku korekcii, najmä na strane výdavkov, kedy sa, samozrejme, nevedelo, že ceny vstupných materiálov pôjdu prudko nahor. Treba si uvedomiť jeden fakt, že mesto má veľa výdavkov na mzdy, školské zariadenia, havarijné stavby, opravy cest a mnohé ďalšie, a preto je veľmi dôležité, aby aj príjemová stránka rozpočtu stála na viacerých nohách a nielen na jednej alebo dvoch. Ak štát uvažuje do budúcnosti prerozdeliť podielové dane, ktoré predstavujú dane z príjmov fyzických osôb práve vo väčší nepomer pre obce a mestá ako je doteraz, bude mesto v budúcnosti musieť ovela zodpovednejšie strážiť verejné finančie a hľadať ďalšie zdroje a rezervy. Nemôže sa preto stať, že niekto využíva mestský majetok a neplati zaň, parkovisko v strede mesta, ktoré je vedené ako orná pôda, alebo nekonečné zmluvy, platné v nezmenenom režime už od roku 2006 bez vplyvu inflácie alebo akéhokoľvek povšimnutia. Komisia na týchto veciach svedomito pracuje a spolu s ďalšími komisiami dochádza k určitej synergii a k postupnej náprave. Sme mesto, ktoré má široko-ďaleko jedny z najnižších daní. Aby som to bližšie upresnil, tak zo všetkých možných daní a poplatkov došlo len k miernemu navýšeniu dane z ubytovania z 33 na 50 centov (stále jedna z najnižších v rámci SR) a miernie bola navýšená aj daň za užívanie terás (v roku 2021 však táto daň bola vplyvom pandémie podnikateľom odpustená). Veľmi diskutovanou sa stala, najmä na sociálnych sietiach, politika parkovania. Aj tam došlo k navýšeniu, no zároveň treba podotknúť, že pre obyvateľa mesta to stále vychádzala (ak je držiteľ parkovacej karty) na necelých 6 centov na deň. V tomto prípade sme sa snažili, aby bol v prvom rade zvýhodnený občan mesta a takisto bolo potrebné zregulovať dopravu. Na jednej strane každý by chcel, aby plochy na parkovanie mali namaľované čiary, aby boli odhrnuté, vyčistené, ale „pýtam sa, že prečo zadarmo?“ To nikde vo svete za parkovanie neplatia? Kritika sa vzniesla aj na to, že parkovacia karta neplatí všade... Nuž áno, ak by platila všade, tak na niektoré mesta by sa počas dňa nedalo dostať vobec, pretože by to takmer na celý deň obsadili tzv. „kartári“. Chápem, že vyhovieť každému sa nedá a každý má ten svoj uhol pohľadu, no zmena politiky parkovania bola nevyhnutná a uvídime, či sa v prípadnej budúnosti nevyhneme ďalším zmienám.

Ing. Peter Kolada

Ako predseda komisie pre cestovný ruch, regionalný rozvoj, služby a technickú činnosť v meste chcem uviesť, že za posledné tri roky sme v tejto komisií prijali 34 uznesení, z ktorých 16 bolo splnených a už vidieť konkrétné splnené úlohy, štyri uznesenia sa plnia zatiaľ priebežne a 14 uznesení je zatiaľ nesplnených. Za rok 2021 môžem spomenúť rekonštrukciu verejných WC na nábreží Oravskej priehrady, centrum pre vodné športy, náučný chodník, architektonickú súťaž na nábrežie a postupné odstraňovanie nelegálnych objektov na brehu Oravskej priehrady medzi mostom a Slanickou osadou. Ďalším bodom, ktorý má určitý vplyv najmä na príjemovú stránku rozpočtu mesta, boli letné terasy, kde sa práve na podnet komisie uskutočnila kontrola, ktorú vykonalá hlavná kontrolórka a našli sa ďalšie zdroje, keďže niektoré subjekty si zamieňali pojem daň za letné terasy s daňou sa užívanie verejného priestranstva. Ďalšou veľmi frekventovanou tému, ktorá dominovala už od začiatku fungovania komisie, je daň za ubytovanie. Tu sa nám však dlhodobo nedarí nadviazať komunikáciu s vedením mesta. Ani po niekoľkých intervenciach, návrchoch riešenia, ako aj príkladov z ostatných miest aj obcí sme sa v tomto nikam nepoholí. A táto daň je tak skôr symbolickou zložkou príjmovej časti rozpočtu. Veľmi hektickou sa stala aj téma odpadov, resp. zvyšovania poplatku za komunálny odpad. Komisia o tomto bode rokovala celé hodiny, ja sám som sa zúčastnil ako predseda komisie aj niekoľkých ďalších rokov, ziaľ pre nie práve dobre pripravené VZN sme návrh na schválenie neodporučili. Tento návrh diskriminoval tých, ktorí komunálny odpad separujú v neprospech tých, ktorí ho netrieňia. Treba však podotknúť, že mesto sa v určitých veciach posunulo vpred, čo sa týka odpadového hospodárstva ako celku a to napr. tým, že každej domácnosti v rodinnych domoch boli rozdané kompostéry, pri bytových domoch boli zas umiestené nádoby na bioodpad, v meste pribúdajú kontajnerové stojiská, cielene sa robí kampaň na separovaný zber v mestských novinách Námetovčan. Ako posla-

nec som však mal väčšie očakávanie, pretože ak sa dlhodobo hovorí o nízkouhlíkovej stratégii a ceste k nulovému odpadu, zmeny v našom meste neodrážajú situáciu v mnohých iných mestách a obciach, kde dokážu reagovať oveľa pružnejšie a efektívnejšie a najmä v triedení a separácii komunálneho odpadu sú miľovými krokmi pred nami.

Pozemkové úpravy

Pre mňa ako poslanca MsZ toto bola jedna z priorit, aby sa pozemkové úpravy začali a napredovali. Nie je to jednoduchá záležitosť a môžem to potvrdiť, pretože som členom prípravného výboru pre lokalitu Brehy a práve pandémia skomplikovala to, že sa nemohli stretnúť vlastníci a zvoliť si predstavenstvo, ktoré ich bude zastupovať. K tomuto došlo až v júli tohto roka, čo veľmi spomalilo proces ako taký. Teší ma aspoň to, že lokálita Vojenské 1 výrazne pokročila a ak všetko pôjde podľa plánu, už budúci rok by mohol byť celý proces ukončený. Na rad ešte prídu Čerchle, kde by sa mohlo začať budúci rok. Treba povedať, že tak intenzívny proces pozemkových úprav si vyžaduje veľkú trpezlivosť. Mesto Námetovo sa, ziaľ, musí rozrástať navonok a nie dovnútra a bez pozemkových úprav to nie je možné.

Rozpočet na rok 2022

Návrh rozpočtu je predkladaný ako prebytkový pre rok 2022 s bilanciou príjmov vo výške 12 646 325 € a výdavkov vo výške 12 176 528 € vrátane finančných operácií. Medzi najväčšie investície možno zaradiť rekonštrukciu podkrovia na ZŠ Slnečná, nadstavby škôlky na Veternej ulici s očakávanou podporou zo štrukturálnych fondov a dlhodobo plánovanú investíciu výstavby športovej haly. Je veľmi potrebné, aby základná umelecká škola sídlila pod jednou strechou a nebola roztrúsená na viacerých miestach v meste a práve keď bude umiestnená v podkrovnych priestoroch ZŠ Slnečná, dôjde jednak k výraznej úspore ekonomických nákladov, časových nákladov z hľadiska neustáleho pohybu detí po meste z jedného mesta na druhé, a najmä základná škola získa určitú komparatívnu výhodu. Čo sa týka športovej haly, tak v tomto prípade je realizácia, čo sa týka predchádzajúceho roka, zatiaľ neusporokováva, pretože nedošlo k žiadnemu čerpaniu finančných prostriedkov. Máme posledný rok na to, aby sa tak stalo. Poslanci MsZ neustále intervenujú v tejto veci a uvidíme, či vedenie mesta bude ľahá za jeden koniec povrazu. (?)

Na záver by som chcel v týchto neľahkých časoch popriat všetkým občanom príjemné prežitie vianočných sviatkov.

Ing. Peter KOLADA

Tri roky v mestskom zastupiteľstve

Mám za sebou tri roky práce poslancu v mestskom zastupiteľstve a pred sebou posledný rok. Chcem sa pozrieť na to, čo sa podarilo dosiahnuť, čo by sme ešte v štvrtom roku chceli dosiahnuť a čo sme mohli urobiť lepšie, alebo sa nám zatiaľ nepodarilo.

Pоловica z týchto troch rokov bola poznačená pandémiou COVID 19. Hlavne na začiatku sa niektoré projekty predĺžili, prejavili sa určité problémy, hľavne tam, kde bolo potrebne viac komunikovať, nastala neistota, hľavne čo sa týka príjmov rozpočtu. Na začiatku nášho obdobia sme si viacerí stanovili ako prioritu fungujúce mesto a zapojenie viacerých ľudí do činnosti mesta. Podarilo sa vytvoriť komisiu MsZ, kde sa zapojilo do práce pre mesto viac ako 50 ľudí, ktorí pracujú vo svojich profesiách v daných oblastiach a sú ochotní na úkor svojho voľného času pomôcť nášmu mestu. Každá komisia sa potýka s určitými problémami a je čo zlepšovať, ale ako zhodnotili členovia, ktorí boli aj v minulosti členmi komisií, s takouto kvalitou práce komisií, aká je dnes, sa v minulosti nestretli. Práca poslancu, člena komisie je veľmi náročná, o tom môžu najlepšie hovoriť naše rodiny, ale ak chceme posunúť mesto ďalej, bez toho to nejde. Čo sa týka práce mestského úradu, treba objektívne povedať, že tu nastali pozitívne zmeny a práca sa zlepšila. Určite viacerí vidia aj nedostatky, ktoré pramenia z nedostatočných skúseností, ale niekedy aj z prístupu. My ako poslanci to tiež vidíme a komunikujeme to na stretnutiach, resp. zasadnutiach MsZ. Uvedomujeme si, že len konštruktívna spätná väzba nás posunie k lepším výsledkom. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že pre dosiahnutie výsledku je veľmi dôležitá profesionálna práca zamestnancov mestského úradu, ktorí v rámci svojho pracovného dňa pracujú pre obyvateľov nášho mesta.

Čo sa nám podarilo

Počas troch rokov sa v oblasti školstva výrazne podporili školské zariadenia na sídlisku Brehy, a to opravy sociálnych zariadení na MŠ Veterná, strecha a zdravotechnika na ZŠ Slnečná. V roku 2022 je pripravená nadstavba škôlky na MŠ Veterná. Po zrealizovaní sa zvýši kapacita škôlky. Následne by všetky deti z Námetova vo veku od 3 rokov mali mať miesto v mestských škôlkach. Na ZŠ Komenského sa opravili podlahy na chodbe a v telocvični. V oblasti kultúry sa zrealizovala rekonštrukcia knižnice, vzduchotechnické a komplet výmena sedačiek v kultúrnom dome. Podporila sa obnova najstarších kultúrnych pamiatok v meste,

Ing. Štefan Uhliarik

a to oltárov v Kostole sv. Šimona a Júdu. V oblasti športu sa realizovala úprava plôch, schodov v areáli MŠK, v roku 2022 by sa mala modernizovať umelá tráva. Pre vodné športy sa budujú prezliekané viacerí stanovili ako prioritu fungujúce mesto a zapojenie viacerých ľudí do činnosti mesta. Podarilo sa vytvoriť komisiu MsZ, kde sa zapojilo do práce pre mesto viac ako 50 ľudí, ktorí pracujú vo svojich profesiách v daných oblastiach a sú ochotní na úkor svojho voľného času pomôcť nášmu mestu. Každá komisia sa potýka s určitými problémami a je čo zlepšovať, ale ako zhodnotili členovia, ktorí boli aj v minulosti členmi komisií, s takouto kvalitou práce komisií, aká je dnes, sa v minulosti nestretli. Práca poslancu, člena komisie je veľmi náročná, o tom môžu najlepšie hovoriť naše rodiny, ale ak chceme posunúť mesto ďalej, bez toho to nejde. Čo sa týka práce mestského úradu, treba objektívne povedať, že tu nastali pozitívne zmeny a práca sa zlepšila. Určite viacerí vidia aj nedostatky, ktoré pramenia z nedostatočných skúseností, ale niekedy aj z prístupu. My ako poslanci to tiež vidíme a komunikujeme to na stretnutiach, resp. zasadnutiach MsZ. Uvedomujeme si, že len konštruktívna spätná väzba nás posunie k lepším výsledkom. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že pre dosiahnutie výsledku je veľmi dôležitá profesionálna práca zamestnancov mestského úradu, ktorí v rámci svojho pracovného dňa pracujú pre obyvateľov nášho mesta.

Čo sa nám nepodarilo

Nepodarilo sa nám zrealizovať väčšiu investíciu v meste. Tu, keď zoberieme do úvahy potreby mesta, možnosti, ktoré mesto má a využiteľnosť, tak ako najdôležitejšiu výdajom športovú halu pre potreby viacerých športov a vzdelávania v meste. Určite tu patrí aj cyklochodníky. Mesto je však limitované vlastníckym pozemkov a tie teraz sú k dispozícii iba v malej miere. Pozemkovými úpravami by sa to mohlo zlepšiť. Tu patrí pochvala a podávanie dobrovoľníkom, ktorí zrealizovali chodník do Oravskej Jasenice a k obchodnému domu Slanica. Nepodarilo sa pomôcť s navýšením priestorov pre najväčšiu základnú školu z pohľadu počtu žiakov v Námetove, Cirkevnú základnú školu sv. Gorazda, na ktorej je najviac detí z Námetova. Znamená to, že rodičia týchto detí najviac prispievajú do rozpočtu mesta a určite si tieto deti zaslúžia našu pozornosť a pomoc. Nepodarilo sa nám dotiahnuť viacero vecí do úspešného konca, ale to nie vždy ide a zvlášť v tejto dobe je to o to ďalej. Ale keď bude platiť, **kde je vôle, tam je cesta**, veľa vecí sa bude dať zlepšiť.

Čo chceme dosiahnuť v poslednom roku

V poslednom roku chcem, aby sa dokončili akcie, ktoré sa pripravili v roku 2021, resp. pripravné práce, ktoré by sa v budúcom roku mali realizovať. V oblasti školstva zrealizovať veľkú časť pre-

stavby strechy na ZŠ Slnečná pre potreby Základnej umeleckej školy Ignáca Kolčáka. Tým by sa dosiahol stav, že ZUŠ bude po 50-tich rokoch mať priestory, ktoré sú hodné súčasnosti. Nadstavba budovy MŠ Veterná. V oblasti športu je naša dlhodobá prioritá športová hala, ktorú toto mesto potrebuje. Už 3. rok vytvárame, poslanci, podmienky na to, aby sa táto investícia mohla realizovať. Mesto ma na to finančné prostriedky. Tu, ziaľ, mestský úrad na čele s primátorom zlyháva. Modernizácia umeleckej trávy v areáli MŠK. V oblasti rozvoja mesta pokračovanie pozemkových úprav Brehy, Vojenské 2 a hľavne začať Čerchle. Ďalej Realizácia inžinierskych sietí v lokalite Čerchle. Prípravná projektová dokumentácia inžinierskych sietí Vojenské 1. Úprava vnútroblokov pri bytových domoch na Ulici Červeného kríža, Bernolákova a Komenškého. V oblasti dopravy dokončiť ulice, ktoré sa nezrealizovali v tomto roku, kde hľavne Slnečná ulica nebola zvládnutá, realizovať Ulicu Slanickú, Hlinisko v námetovskej časti Zubrohlavy.

Na záver sa chcem všetkým podávať za spoluprácu, popriat hľavne zdravie, ktoré si v tejto dobe väčšine, požehnané vianočné sviatky a v roku 2022 prajem nám všetkým veľa zdravia, úspechov a porozumenia. **Ing. Štefan UHLIARIK** poslanec MsZ (za KDH)

Ked' sa svet vedy spojí so svetom hudby. O poslaní i Vianociach

Prednosta Kliniky detskej hematológie a onkológie v Bratislave Alexandra Kolenová už viac ako dvadsať rokov lieči deti s rakovinou. Je rešpektovanou a uznávanou odborníčkou v oblasti detskej onkológie na medzinárodnej úrovni. Žena s veľkým srdcom, láskavým prístupom, pokojným nadhľadom, u ktorej sa profesionálna rovina prelínajú s ľudskou. Spolu s manželom, Milanom Kolenom, pochádzajú z Oravy, pani prednosta je z nedalekej Oravskej Jasenice a manžel, známy dirigent, hudobník, pedagóg a prodekan na VŠMU, tu z Námestova. Ich pracovné aktivity daleko presahujú hranice Slovenska. O práci, rodine a blížiacich sa vianočných sviatkov sa s manželmi ALEXANDROU A MILANOM KOLENOCAMI rozprávala MONIKA KOZOŇOVÁ.

Práca s onkologickými pacientmi musí byť nesmierne náročná. O to viac, keď ide o deti. Čo vás presvedčilo venovať sa práve týmu detom?

Medicínu som študovala v Brne. Tam som prvýkrát nahliadla cez malé okno na dverách na oddelenie detskej onkológie. Videla som deti so smutným výrazom v očiach. V tom čase medikov na toto oddelenie ani nepúšťali. Vnímala som, že ide u detí o veľmi zriedkavé ochorenia, ktoré sa nás hĺbkou svojho utrpenia môžu dotýkať a vyvolávať v nás otázky o podstate ľudského bytia a aj o zmysle utrpenia. Zároveň som si však uvedomovala, že je to odbor s nesmiernym vedeckým pokrokom. Detská onkológia patrí medzi pomerne mladé lekárske disciplíny a na Slovensku sa jej venuje mälo lekárov. V čase štúdia mi preto ani len nenapadlo, že by som mohla mať príležitosť byť súčasťou tejto špecializácie. Po absolvovaní atestácie z pediatrie som spoznala môjho manžela, ktorý pôsobil v Bratislave. A tak vďaka nášmu manželstvu som si hľadala uplatnenie v Bratislave a za pozoruhodných okolností som sa nakoniec v roku 2001 ocitla na Detskej onkológií, kde pôsobím dodnes.

Máločo je smutnejšie, ako keď väzne ochorie dieťa. Musí to byť obrovská skúška aj pre rodičov. Ste matka, máte rodinu, viete to najlepšie. Ako s rodičmi takýchto detí komunikujete?

Citlivé, empaticky, ale zároveň otvorené a profesionálne. Vo väčšine prípadov, v čase príchodu na naše oddelenie, už rodina vie alebo tuší, že ich dieťa má rakovinu. Pre každého je to šok. Mnohí ani nevnmajú a ani si neuvedomujú, čo im na začiatku hovoríme. Práve preto sa ich v prvé dni snažíme najmä podporovať. Venujú sa im naši lekári, sestry, psychológovia, nemocničná kaplánka, sociálna pracovníčka a zástupcovia neziskovej organizácie Det'om s rakovinou. V priebehu týždňa si spolu sadneme na tzv. prvý veľký rozhovor a porozprávame sa. Prítomní sú: ošetrojući lekár, lekár špecialista, ktorý je v rámci kliniky zodpovedný za konkrétnu diagnózu, vedúca sestra a psychológ. Rodine sa snažíme vysvetliť, čo všetko ich čaká počas lečby a aj to, ako funguje-

Alexandra Kolenová

me na klinike, ako ich vieme podporiť. Riešime, ako napr. deti jedia, či majú strach, tí starší pacienti sa často boja, že zomrú, a preto rodičom zdôrazňujeme, aké je dôležité využiť psychologickú podporu. Vysvetľujeme im, že je to úplne normálna súčasť detskej onkológie, že psychológovia sú dôležité a sú tu pre nich. Zdôrazňujeme tiež, že to, ako pacientov liečime, nie je o jednom lekárovi, ale o spolupráci celého tímu, a aj o medzinárodných liečebných postupoch. Liečime deti rovnako ako na najlepších pracoviskách v zahraničí.

Nie je to ľahké ani pre dieťa. Ako to príjme ono?

U detí záleží na ich veku, na reakcii a podpore rodičov a na zázemí, z ktorého pochádzajú. Malé deti sa na začiatku boja, potrebujú uistenie a bezpečie svojej mamy, otca alebo blízkej osoby. Väčšina malých detí predškolského veku sa pomerne dobre adaptuje. Majú u nás škôlku, pani učiteľky, nájdú si kamarátov. Mnohé deti u nás majú druhý domov. Deti staršieho školského veku a adolescenti si už viac uvedomujú, čo všetko im rakovina vzala. Chýba im normálny život. Majú strach. Pre ne je dôležité, že im neklameme. Potrebujeme si získať ich dôveru.

Počas svojej kariéry ste pôsobili v USA, potom vo Viedni, v Prahe a aj na

izbu, kde budú spolu cez deň trávit čas, aby dieťa cítilo oporu svojich najbližších.

Vieme o vás, že s manželom máte tri dcéry. Ako ste sa spolu zoznámili? Bolo to tu na Orave?

S manželom sme sa zoznámili v roku 1999 počas výletu, ktorý on organizoval pre svoj zbor a ostatných Náimestovčanov, ktorí mali záujem. Bol to „výlet“ do Medzúgoria. Obom nám to myslím, že veľmi pozitívne ☺ zmenilo život.

Váš manžel je uznávaným dirigentom. Vy sú vtedy lekárkou. Práca vás oboch je úplne odlišná a náročná, hoci v iných smeroch. Ako spolu s rodinou relaxujete? Co pre vás znamená rodina?

Rodina je pre nás miestom oddychu, bezpečia, pohody, lásky, vzájomného porozumenia a podpory. Máme radi prechádzky do prírody, športujeme, cestujeme a oddechujeme aj pri dobrej hudbe alebo knihe. Dôležitým miestom relaxu je aj okruh blízkych ľudí. V Bratislave máme piateľov v rámci spoločenstiev Modlitieb otcov a matiek, deti sú tiež súčasťou živého spoločenstva.

Ktoré miesta na Orave vás najviac fascinujú?

Asi najviac príroda. Máme radi prechádzky cez oravské lesy a lúky. Fascinuje nás pochádzajúce z Pilska a Babej hory.

Pred dverami sú Vianoce. Mnoho vašich pacientov a vašich lekárov, a možno ste to zažili aj vy sama, ostáva cez vianočné sviatky v nemocnici. Deti zvlášť milujú Vianoce. Mnohé pišu listy Ježiškovi, tešia sa na vianočné darčeky, na stromček, na tú čarovnú atmosféru... Aké sú Vianoce u vás na onkológií?

Našou snahou je, aby boli deti, ak je to len trošku možné, doma. Sú však Vianoce, ako zrejmé budú aj tieto, že v nemocničných izbách bude musieť zostať, odhadujem, asi 10-15 detí. Liečba rakoviny u dieťaťa je náročná a dôležitá, a tak ju ani cez Vianoce neodkladáme. V čase pred pandémiou boli počas Vianoc veselo. Vianočná atmosféra zavládla aj tu, prichádzalo veľa hostí, umel-

začali hrať na orgáne a spievať počas sv. omši. Vďaka veľkej podpore správcu farnosti pána Jozefa Vrbovského sme mali možnosť naplno rozvíjať svoje hudobné a umelecké dary, schopnosti a talenty. Založili sme Náimestovčiansky chrámový zbor, ktorý inicioval aj dôstojný pána Štefan Piták a začiatky pôsobenia tohto zboru súvisia aj s vystúpením na jeho priľahlom sv. omši. Zbor pôsobil dlhé roky nielen na sv. omšiach v Náimestove, ale vystupoval aj koncertne v rôznych mestách. Prirodzene, potom moja cesta vyústila do štúdia klavíra, spevu a zborového dirigovania na Konzervatóriu v Žiline, štúdia zborového dirigovania na VŠMU v Bratislave a doktorandského štúdia gregoriánskeho chorálu na Hudobnej univerzite vo Viedni.

A čo vaše Vianoce doma? Čo pre vás znamenajú?

Kde a s kým ich budete tráviť tento rok?

Vianoce sú pre mňa sviatkom Lásky. Verím, že je to čas, kedy sa môže Svetlo v srdciach ľudí znova rozsvietiť. Pre mňa osobne je to čas, kedy môžeme načriť na hlbinu svojej duše a stretnúť tam Ježiša. Tento rok bude mať Vianoce tráviť na Orave, v kruhu našich rodín, aj vďaka zaočkovaniu celej našej rodiny.

Pána Milana Kolenu sme sa opýtali:

Práve s Vianocami si viacerí spájame aj váš spev a hru na orgáne vo farskom kostole tu v Náimestove. Umenie vám doslova pulzuje v krvi. Ste autorom mnohých zaujímavých projektov, váš umelecký záber je široký. Kedy ste si uvedomili, že sa chcete profesionálne pohybovať vo svete hudby?

Prvé začiatky mojej profesionálnej umeleckej cesty súvisia práve s pôsobením v náimestovskom kostole, kde som vyrastal a kde bol môj otec organistom. Tu sme spolu s mojím bratom a sestrou

Z rodinného albumu.

manželov Kolenovcov

Milan Kolenec

Máte zásluhu na organizácii hudobných festivalov, medziiným aj Námetovských hudobných slávností. Ako toto obdobie covidu poznačilo vašu prácu?

Pred pandémiou som mal rozbehnutých veľa národných a medzinárodných zborových projektov a aktívít v Čine, Hong Kongu, Južnej Afrike, USA, Rusku a EU. Počas pandémie kovidu sa tieto umelecké aktivity zastavili. Trvá to už dva roky a táto situácia je pre nás umelcov veľmi náročná. Nie je možné organizovať koncerty, zborové festivaly a iné umelecké podujatia. To postihlo aj Námetovské hudobné slávnosti, ktoré sa nemohli uskutočniť. Po zlepšení situácie, samozrejme, začneme plánovať pokračovanie týchto slávností. Na druhej strane som bol počas pandémie menovaný za prodekanu pre rozvoj a umeleckú činnosť na VŠMU v Bratislave. Moje aktivity sa teraz plne orientujú na rozvoj pedagogickej činnosti na škole a implementovaní nových interaktívnych aj online umeleckých aktivít.

Vráťme sa k téme Vianoce. Máte doma „štýri“ ženy, takže vianočný zhon, upratovanie, pečenie, zdobenie vás mámo obchádza. Zapájajte sa aj doma do vianočných príprav?

Pokým som žil v Námetovciach, predvianočný čas bol

• • •

Na záver chceme všetkým čitateľom Námetovčana pripomenúť jednu krásnu udalosť: Prezidentka SR Zuzana Čaputová 16. novembra 2021 vymenovala nových vysokoškolských profesorov, medzi ktorými bola aj Alexandra Kolenová. Blahoželáme pani profesorce k dosiahnutiu najvyššieho vedecko-pedagogického titulu!

Dakujeme manželom Kolenovcom za rozhovor a želáme požehnané Vianoce, veľa zdravia, radosti a mnoho sôl pri naplnaní ich poslania.

Krátka po vymenovaní za profesorku.

vždy spojený s pečením viačných oblátok. Rád na ten čas spomínam, pretože obľátky tzv. „radostníky Pána Ježiša“ majú hlbokú tradíciu a sú neoddeliteľnou súčasťou vianočného stola. V Bratislave je to jednoduchšie, som obklodený dcérami, ktoré pomáhajú s prípravami Vianoc. Moja úloha je skôr v koordinovaní a zabezpečovaní viačného stromčeka, výzdoby a ostatných nákupov.

Aké vianočné piesne alebo koledy patria medzi vaše oblúbené a spievate si niektoré aj doma celá rodina?

Kedže hudba má silné kořene v našej rodine a aj naše dcéry zdelení hudobný talent a hrajú na klavíri, flaute a tiež spievajú, tak na Vianoce si spoločne už tradične pripravujeme pásmo vianočných kolied. Takto spríjemňujeme atmosféru Vianoc medzi našimi najbližšími. Okrem Tiečej noci patria do nášho repertoáru Dobrý pastier, Búvaj dieťa krásne, Plesajte všetci ľudia, Vstávajte pastieri a ďalšie koledy typické pre oravský región. Moje dcéry zaraďujú aj modernejšie anglické skladby ako White Christmas a pod.

Čo by ste zaželali obaja čitateľom Námetovčana k Vianociam?

Prajeme požehnané, milostiplné a pokojné Vianoce. Prajeme všetkým zdravie, silu zvládať ťažké životné skúšky a odvahu robiť správne rozhodnutia. A tiež im želáme, aby každý stretol vo svojom srdci malého Ježiška, ktorý sa narodil v chudobnej maštaľke a ktorý prináša Lásku, Pokoj, Svetlo a Nádej do nášho každodenneho života.

Letecký pohľad na Kostol sv. Šimona a Júdu.

Ilustračná fotografia: Juraj GEREK

Zo Španielska do Prahy, celého sveta, až k nám

Aj napriek pandemii žijeme v očakávaní najkrajších sviatkov roka, Vianoc. Pri hľadaní vhodných darčekov sa mi do ruky dostala knižka od Silvie Koscelanskej – Hajdučekovej „Pražské Jezuliatko“ z vydavateľstva Zachej. Zaujalo ma jeho vyobrazenie na obálke knihy. Dieťa - kráľ, ktoré v ľavej ruke drží zemeguľu a pravou žehná. Legenda udáva 11. storočie, keď v Španielsku medzi sebou bojovali kresťania a mauri. Do zničeného karmelitánskeho kláštora prišli štyria mnísi a jeden z nich si veľmi ctí detstvo Pána Ježiša, ktorý sa mu ukázal ako malé dieťa a podľa neho sošku vytvoril. V roku 1556 sa do Čiech vydávala vojvodkyňa Mária Manrique de Lara za Vratislavu z Perštejna. Od matky dostala sošku ako svadobný dar. V roku 1628 jej dcéra Polyxena z Lobkovic darovala vzácnu sošku kláštora bosých karmelitanov pri Kostole Panny Márie Víťaznej v Prahe na Malej Strane. Nemala totiž dcéru, iba syna a podľa tradície, soška prechádzala z matky na dcéru. Pri obliehaní Prahy Švédmi v roku 1639 bolo mesto záračne uchránené. V roku 1651 bola soška nosená ako pútnik po pražských kostoloch a získala prílastok, Milostivé Pražské Jezuliatko.

Slávia Otcu... prosíť, sa neraz stali svedkami toho, aké pravdivé sú slová, ktorými Ježiš slúbuje: „Čím viac ma budete uctievať, tým viac vám budem žehnať. Jednu takú modlitbu vám ponúkame... (em)

Vianočná novéna

**Vzbudme si úmysel...
Modlíme sa 9 dní za sebou:**

Večný Otče, obetujem na tvoju česť a slávu tajomstvo narodenia božského Spasiteľa, na svoju spásu i spásu celého sveta. *Sláva Otcu...*

Večný Otče, obetujem na tvoju česť a slávu utrpenie presvätej Panny a svätého Jozefa, ktoré prezíli na dlhej a namáhavnej ceste z Nazareta do Betlehema, ako aj zármutok ich súdcov, keď nenašli miesto, kam by sa ukryli pred bezprostredným narodením Spasiteľa sveta, na svoju spásu i spásu celého sveta. *Sláva Otcu...*

Večný Otče, obetujem na

tvoju česť a slávu útrapy, ktoré znášal Ježiško v jasliach, kde sa narodil, zimu, ktorou trpel, slzy, ktoré prelial i jeho nežný pláč, na svoju spásu i spásu celého sveta. *Sláva Otcu...*

Večný Otče, obetujem na tvoju česť a slávu bolesti, ktorú božské Jezuliatko cítilo vo svojom nežnom telíčku, keď sa podrobilo obriezke, obetujem ti prevzáčnu krv, ktorú vtedy prvýkrát prelialo za spásu celého ľudského pokolenia, na svoju spásu i spásu celého sveta. *Sláva Otcu...*

Večný Otče, obetujem na tvoju česť a slávu pokoru, umírťovanie, trpežlivosť, lás-

ku a všetky cnosti Jezuliatka, na svoju spásu i spásu celého sveta. Dakujem ti, milujem ňa, a nekonečne ti dobrorēčim za toto nevyslovne tajomstvo velenia božského Slova. *Sláva Otcu...*

A Slovo sa telom stalo a pre bývalo medzi nami.

Modlíme sa: Bože, ktorého jednorodený Syn sa zjavil v podstate ľudského tela a poznali sme ho, nám zjavne podobného, prosíme, daj, aby sme si zaslúžili byť vnútorné pretvorení, skrze neho, ktorý žije a kraľuje na veky vekov. Amen.

Vydal: Zachej.sk
v roku 2021. Vydanie: 1
Pražské Jezuliatko

ZŠ KOMENSKÉHO

Ked' žiaci šíria čaro Vianoc...

Aký je najkrajší vianočný darček? Predsa každý, ktorý darujeme úprimne zo srdca. Čaro Vianoc je ukryté v tom, že sa stávame ľudskejší, milší a štěrejší jeden k druhému. Čaro Vianoc je ukryté i v tom, že chceme potešiť i tých, na ktorých si v bežný deň nespomenieme...

U nás na škole to nie je len o výzdobe a výstave vianočných pohľadníc, ale najmä o šírení kúzla Vianoc - darovať a potešiť. Na podporu Azylového domu v Dolnom Kubine sme sa zapojili do akcie výroby vencov do vianočnej aukcie, z ktorých

výťažok putoval do Azylového domu. Vence vyrábali malí pomocníci z triedy 3. A. A ich obrovská chut' pomáhať určite stála za to.

Trieda 2. B s paní učiteľkou Evou Pisárikovou prispela malým dievčikom k šíreniu radosť a nezistných

skutkov zapojením sa do projektu Koľko lásky sa zmestí do škatuľky od točánok... Spoločne, každý svojím malým pričinením, naplnili krabičky originálnymi výtvormi a maľíčkostami, ktoré potešia jedného starkého a jednu starkú v domovoch dôchodcov.

Pani učiteľky zo školského klubu, Mária Kormáňáková, Slávka

t

Moravská, Zuzana Gereková, Jana Ivanova, zase spoločne naplnili škatuľky s prekvapením pre dôchodcov ako súčasť projektu organizovaného Domovom sociálnych služieb Novoť - Studienka. Myšlienka obdarovávania sa šírila školou a istotne nezastala v školskom klube.

Našich najmladších teší obdarovať a nás teší obdarovať našich najmladších.

Aj keď COVIDOVO, ale predsa mikulášky, aj tento rok nás Mikuláš s pomocou pani učiteľky Moniky Kozloňovej navštívil a potešil všetkých žiakov na 1. stupni.

Mikuláš možno odišiel, ale vianočná nálada ostala. Užili si ju žiaci 3. A triedy na triednej besedke, ktorej súčasťou boli aj krátke individuálne vystúpenia, ktorými žiaci zaže-

lali šťastné a veselé svojim najbližším. Ani ostatné triedy neostali iba pri knihách a 6. decembra sme sa v duchu Vianoc tešili a oslavovali, že Mikuláš nemusel ísiť do karantény.

Veríme, že kúsok láskavosti vložený do každého balíčka, vencia či iného prekvapenia pripraveného na našej škole zahreje na srdci a úprimne poteši...

Kolektív ZŠ Komenského

Pán bude za vás bojovať, vy sa budete len diviť' (Exodus 14:14)

V mojom okolí putovala ústna výzva, podeliť sa o príbeh so zázrakom. Zo všetkých, ktoré som počula a poznám, vyberám pre vás v predvianočný čas tento. Príbeh o zázraku a Božej milosti. Príbeh paní Danky. (Niektoré údaje sú pozmenené pre zachovanie anonymity).

„Pred dvoma rokmi sa mi rozpadlo manželstvo. Odstávala som sa s malým k rodičom, pre ktorých však neexistovalo iné riešenie, než návrat k mužovi. Tento fakt plus nedostatok miesta v ich malom byte ma prinútil nájsť si podnájom – popri práci predavačky a s platom predavačky, a platila som si ho sama, zarovno s výdavkami spojenými s dieťaťom. Do toho súdne pojednávanie, hádky o malého, výdavky a tramadol – pandémia. Z pandémie vyplývajúca nestota v práci, podnájom na čierno, v ktorom sme nemali okrem variča a mikrovlnky nič. Nábytok do detskej izby a hračky pre malého mi dalo známi. S rodičmi som prerušila kontakt a s bývalým sme si nevedeli v tom čase poslat ani jednu správu bez toho, aby sme si v nej obaja nevyliali svoje emócie zo zničeného vzťahu. V tejto zmesi chaosu, beznádeje,

toto moja cesta, tak, ako to cítim celým srdcom, tak mi Boh ukáže spôsob, ako ďalej. Ak nie, budem musieť prijať, že som to celé pokazila, že to nezvládam a budem musieť požiadat rodičov, alebo bývalého manžela o azyl. Nemám inú rodinu. Išla som sa prejsť a rozplakala som sa. V tej chvíli mi zazvonil telefón. Volal mi nejaký pán, že počul, že vyrábam háčkované hračky, a že ked' mi pošle 200 eur dnes, či by som mu vedela uháčkovať čo najviac hračiek v tej hodnote, resp. koľko stihнем do Vianoc. Chápete to? Nechápal som. Kto vám pošle vo pred 200 eur s tým, že kolko stihnete do Vianoc? Ved' to nedáva zmysel. Teda, návonenok. Mne to zmysel dávalo, lebo to bolo presne tých 200 eur, ktoré som potrebovala na nájom, ak som chcela pokračovať vo svojej ceste. Bolo to neuveriteľné, ale stało sa to. A aby toho nebollo málo, v ten týždeň mi istý pán G. priniesol pred dom novú práčku. Povedala mu o mne bývalá kolegynia. Nechopila som celkom presne, kto on je a čo robí, ale

očividne zvykne pomáhať ľuďom v zlej situácii v našom okrese. Toľké šťastie, toľká vďačnosť... V ten týždeň som plakala veľa. Viac z vďak, než od bolesti. A o mesiac neskôr som si ešte v schrán-

ke našla obálku s 300 eurami. Bez podpisu, bez ničoho. Boli tam rôzne bankovky. Viem od susedky, že v tom má prsty skupina žien, ktorá o mojej situácii vedela a扇dila mi, spojili sa a vyzbiera-

li. Dodnes neviem kto... Dnes je tento príbeh moju minulosťou, ale aj motiváciou pre všetkých, ktorí prechádzajú tažkým obdobím. Nie ste sami, nebojte sa vyhľadávať pomoc. Dnes žijem slobodne a stabilne, bez liekov, so skvelou prácou, lepším platom a so zdravými vzťahmi. Dokonca aj s ex-manželom mám dobrý vzťah. Neviem, kde som nabrať odvahu ísiť za svoju intuiciu, viem len, že moje modlitby boli vypočuté a že zázraky existujú. Že odpovede sa skrývajú vo vnútri každého z vás. Že KAŽDÝ problém sa dá vyriešiť. A tiež viem, že je v poriadku vybrať si cestu, ktorá sa nepáči ostatným, pretože iba ten, kto nou íde, jej rozumie a vie, prečo robí rozhodnutia, ktoré robí. A tiež viem, že iba rozhodnutia robené s úmyslom ubližiť môžu priniesť nešťastie, trest či skazu, ostatné nie a nik nemá právo ich súdiť.

Prajem vám veľa sôl vo vlastných bojoch a vieriť v zázraky. Naozaj existujú.

Šťastné a pokojné Vianoce." (mkm)

Ilustračná kresba. Anna Luigi Lajmonová

ZŠ SLNEČNÁ

Deň tolerancie

Šestnásteho novembra sme si spolu so žiakmi pripomnuli Medzinárodný deň tolerancie, ktorý sa niesol v duchu hesla: Každý iný – všetci rovnakí. Žiaci a učiteľia boli symbolicky oblečení v bielych tričkách a prostredníctvom zážitkových aktivít so školskou psychologickou diskutovali o potrebe tolerancie v dnešnom svete. Zároveň školu rozozvučalo búchanie plastových fliaš a bubnov, ktoré si žiaci priniesli v rámci akcie Bubnujeme, aby bolo deti lepšie počuť. Poslaním „Bubnovačky“ bolo upozorniť na dôležitosť ochrany detí pred násilím. Ďakujeme zároveň

Postaviť sa za práva tých, ktorých hlas sa v spoločnosti často stráca, bolo cieľom Medzinárodného dňa tolerancie. Zapojili sa aj žiaci 2. B.

*Foto: (zš s)
aj pedagógom, ktorí sa do akcie zapojili a bubnujú za práva tých, ktorých hlas sa*

*v spoločnosti často stráca.
Kolektív ZŠ Slnečná,
Námetovo*

Viem, čo zjem

V októbri sme sa so žiakmi 3. - 9. ročníka zapojili do projektu VIEM, ČO ZJEM. Jeho cieľom je osvojenie si zásad zdravého životného štýlu v detskom veku, čo je predpokladom dobrého zdravia nielen počas detstva a dospevanie, ale aj v došteli.

Hravou formou sme motivovali deti k vyváženému životnému štýlu, správnym stravovacím návykom a podporili ich v kreativite pri vytváraní potravinovej pyramídy i výstavy.

Žiaci formou zážitkového učenia tvorili makety zdravých aj nezdravých potravín a tie prezentovali na výstave vo vestibule školy.

Aktivity budú pokračovať druhou časťou s účasťou školených lektórov.

CZŠ

Viete, čo znamená vzdelávať sa hybridne?

Možno aj áno, veď sú toho plné správy a noviny. Oveľa náročnejšie je to dostať do praxe. Ale snažíme sa! A aká veľká radosť je, keď sa nám to podarí. Na fotke vidíte radosť zo stretnutia spolužiačok zo IV. B z Cirkevnej základnej školy sv. Gorazda v Námetovve, ktoré sa spolu učili hybridne/zmiešane – trieda v škole a niektorí pripojení z domu z dôvodu karantény. Tiež počas prestávok – tiež prežívali radosťné okamihy, porozprávali sa a tiež sa zasmiali. Žiaci prítomní v triede dokonca chceli spolužiačku pozvať cvičiť na hodinu telesnej výchovy.

Hybridné vyučovanie nie je iba o výklade učiteľa, aby žiak vedel, čo sa v škole učí, ale aj ostať v kontakte s kamarátmi, s triedou a neostať zabudnutý v karanténe.

Okrem technického vybavenia k hybridnému vyučovaniu potrebujeme učiteľa, ktorý musí počas hodiny hrať na dvoch frontoch súčasne – fyzicky v triede a v online priestore. A my takých máme. Dôležitá je aj spolupráca s rodičom, pretože častokrát informácia, že sa ide vyučovať hybridne, prichádza zo dňa na deň, z hodiny na hodinu. A tak d'akujeme všetkým, ktorí hľadajú cestu, ako sa niečo dá, ako sa veci dajú posúvať dopredu.

Ani ako škola nechceme ostať stáť na jednom mieste. Svedčí o tom aj fakt, že sme sa od novembra 2021 zapojili do nového Národného projektu EDIT, ktorého cieľom je

podporiť transformáciu vzdelávania a školy pre 21. storočie, resp. digitálnej budúcnosti. V rámci neho sme ako prvý krok obsadili pozíciu digitálneho školského koordinátora, ktorý je v škole multiplikátorom myšlienok digitálnej inovácie vo vzdelávaní.

Veríme, že našu iniciáciu ocenia učitelia, rodičia, ale aj samotní žiaci, ktorí tak môžeme zvýšiť ich digitálne kompetencie a ktoré neskôr využijú vo svojej praxi.

**Ing. Mgr. Marta KURTULÍKOVÁ
Ing. Anna CHORVÁTOVÁ**

hlboké prežitie tohto radostného posolstva vám vyprosuje
CZŠ SV. GORAZDA V NÁMETOVE

Kaleidoskop našich duchovných aktivít

Deň so svätými

V piatok 12. novembra žiaci 3. A a 3. B triedy slávili Deň so svätými.

Naši štvrtáci mali taky deň 15. novembra. Počas týždňa si vylosovali meno svätého, ktorého v daný deň kostýmovu stvárnili. Spolu s rodičmi si tiež našli a pripravili jeho životopis, vybrali z neho tie najdôležitejšie informácie, ktoré použili pri predstavovaní daného svätého či svätej. Tak sme sa mohli stretnúť a niečo nové dozviedieť aj o sv. Filoméne,

sv. Terezke, sv. Mikulášovi, sv. Ondrejovi, sv. Kataríne, sv. Imrichovi a mnohých iných svät-

coch. Veľmi zaujímavé boli aj atribúty daných svätých – klúče, koleso, luk, berla a pod.

Ďakujeme predovšetkým rodičom našich detí, ktorí s veľkou dávkou kreativity pristúpili k „zhotoveniu či výberu“ kostýmov svätých.

Všetkým patrí tiež vdaka za podnetné nápady, za prežitie zaujímavého dňa v prítomnosti svätých a veríme, tito nebeskí patróni nám takto budú bližší a že budeme často a radi využívať ich pomoc.

Mikulášsky darček pre klientov CSS v Námetove
Inšpirovaním odkazu všetkých

svätých je život v láske a služba či výslanie si našich blízkych a aj tých, ktorých možno osobne nepoznáme. Práve preto sa aj naši žiaci rozhodli potešiť klientov Centra sociálnych služieb v Námetove malým, ale milým

mikuláskym pozdravom, ktorý im bol doručený pred sviatkom svätého Mikuláša.

Dúfame, že ich darček našich detí prekvapil i potešil.

Katechéti Eva LAGINOVÁ

Hviezdoslav netradične

Je veľmi dobré a tiež potrebné pripomínať si rôzne výročia či odkazy významných osobností. Jednou takouto osobnosťou je určite aj najväčší slovenský básnik – P. O. Hviezdoslav. 8. novembra 2021 uplynulo už 100 rokov od smrti básnika, spisovateľa, dramatika, prekladateľa, právnika P. O. Hviezdoslava, ktorý

svoje najtvorivejšie roky strávil v našom meste, práve ako spomínaný právnik. Pri svojej profesií prichádzal do kontaktu s mnohými ľuďmi a svoje osobné „bôle liečil“ prechádzkami po krásnej hornooravskej prírode. To, ako aj mnohé iné, slúžilo ako motivácia a podnet k jeho tvorbe.

Žiaci 7. až 9. ročníkov si pri-

pomenuli toto výročie rôznymi spôsobmi: prostredníctvom riešenia rôznych úloh, kvízov v skupinách a pod.

Naši ôsmaci a žiaci 9. A mali pripravenú netradičnú aktivitu „selfie run – na zákla-

de Hviezdoslav „ožil“ v zaujímavých aktivitách detí aj v tejto lockdownovej dobe.

Foto. (czš)

de indícii súvisiacich s P. O. Hviezdoslavom hľadali to, čo s ním súvisí.

Ziaci 9. B realizovali aktivitu – Hviezdoslav v oute – putovali ulicami Námetova a objavovali, či si viac pripomíname to, čo nám ho pripomína.

V budove školy na prízemí sa našim žiakom „prihovárala nástennka“, ktorej obsahom bol priez v životom tohto veliká-

na, späť s našim mestom.

Mgr. Z. RUŽVOŇOVÁ

Dom kultúry pripravil projekty za štvrt' milióna

Aj keď sú všetky podujatia pre verejnosť zrušené, my nezaháľame a naplno pracujeme na vyhodnocovaní projektov a na písaní nových – od októbra sme podali jeden veľký projekt na Ministerstvo kultúry SR v hodnote 210 000. Ak bude projekt úspešný, zrenovuje a doplní sa svetelný park v divadelnej sále, zakúpi sa komplet ozvučenie do sály, zrenovuje sa šatňa, ktorá je v dezolátnom stave a takisto priestory pod javiskom, kde by mali

vzniknúť zdieľané priestory pre kultúrnych aktérov mesta. Odoslali sme projekty na Fond na podporu umenia v celkovej výške 35 187 eur – Gorazdovo výtvarné Námetovo, Impulzy, Hudobné leto, Deň v minulosti, Kniha – otvor sa! a jeden projekt na doplnenie (mobilného) interiéru knižnice – didaktické pomôcky, multifunkčná tlačiareň, magnetická tabuľa. Jeden projekt bol podaný v spolupráci Oravským kultúrnym strediskom v Dolnom

Kubíne a OZ Severný vietor – ak vyjde, deti sa môžu tešiť na letný denný divadelný tábor s renomovanými lektormi práve v priestoroch Domu kultúry v Námetove... V celkom objeme sa teda uchádzame o štvrt' milióna eur.

Aj prostredníctvom týchto projektov sa snažíme získať mimorozpočtové zdroje, na projektoch je priemerne 10-percentné spolufinancovanie zo strany žiadateľa.

DK

Mikuláš predsa len prišiel

Ako každý rok, aj tento sme pozvali do nášho mesta Mikuláša so svojou družinou. To, či pozvanie prijme, bolo vzhľadom na nepriaznivú situáciu ohľadom zákazu vychádzania, otázne do poslednej chvíle. Napokon predsa len prišiel pozdraviť všetkých ľudí dobrej vôle. V nedel'u 5.12. popoludní mu tak deti i dospelí zamávali z pohodlia svojich domov.

Dakujeme Námetovskému ochotníckemu súboru a mestu Námetovo.

DK

Mikuláš svoju jazdu mestom štaroval pred domom kultúry.

Foto: (DKN)

Námetovská knižnica úspešná v získavaní nových kníh

Fond na podporu umenia podporil z verejných zdrojov v roku 2021 Mestskú knižnicu v Námetove, ktorá funguje pod domom kultúry, sumou 2000 €, za ktoré bolo kúpené 155 knižných titulov. Pribudli nové knihy v oblasti reportážnej literatúry z vydavateľstva Absynt, beletrie pre dospelých, detektívky, oddychová literatúra, fantasy či sci-fi knihy. Pre deti sme kúpili detské leporelá a vzdelávacie knihy, z ktorých sa môžu detskí čitatelia

vždy niečo nové a zaujímavé dozviedieť. Pracovníci si dali záležať na aktuálnosti a rôznorodosti zakúpeného knižného fondu, aby každý čitateľ, návštevník knižnice odchádzal spokojný, že si našiel svoj titul či potrebnú odbornú literatúru. Vďaka finančiam z Fondu na podporu umenia je Mestská knižnica v Námetove úspešná inštitúcia s rozrastajúcim sa knižným fondom a pribúdajúcim počtom čitateľov. Námetovská knižnica sa stáva komunit-

ným centrom poznávania a vzdelávania pre celý región hornej Oravy. V propagacom kútku sme nové knihy vystavili, aby boli v centre pozornosti čitateľov a návštěvníkov, ktorí prichádzajú do knižničných priestorov. Nové tituly môžu zaujať pri množstve aktivít – online besedách, diskusiach či live streamoch, ktoré sa pravidelne konajú v priestoroch tejto knižnice.

Mgr. Jozef Medard SLOVÍK

Hviezdoslav by sa potešil

Dakujeme všetkým (detom i dospelým), ktorí nám zaslali svoje práce v súťaži Hviezdoslavovo maľované Námetovo. Súťažiaci si mali vybrať text Hviezdo-

slava a výtvarne spracovať, ako na nich pôsobí, čo v nich zanechal. Z prác bude vytvorená výstava, inštalovaná v priestoroch knižnice, pretomže tam je Hviezdoslav doma,

a preto, aby si návštěvníci knižnice potešili oko i výtvarným umením. Pre najlepšie práce máme prichystanú knižnú odmenu!

DK

Ukážka z diel – T. Dzúriková, Š. Kertys, D. Hvol'ka, A. Bieňová

Je šteniatko vhodným vianočným darčekom? Nie je

Rozprávame sa s Ivanou Priputenovou, jednou z členiek OZ Oravský Ťuňačik

Prečo psy a iné zvieratá končia v útulku?

Hlavným a najčastejším dôvodom je, že ľudia nedávajú kastrovať svoje zvieratá, tie sa voľne, ale aj cielene množia, a tie, ktoré sa nepodarí umiestniť do „dobrých rúk“, sú nechcené a tak končia vyhodené v lese, v osadách, v igelitke v potoku a v lepšom prípade ich nechajú pred bránami útulkov alebo karanténnych staníc.

Ďalším dôvodom zbavenia sa zvieratá je nezvládnutie jeho výchovy. Pod vplyvom rôznych filmov a reklám, v ktorých vystupujú zvieratá ale aj známych osobností si ľudia zaobstarajú zvieratko konkrétnej rasy, zvyčajne od množiteľa, bez predchádzajúceho zistovania jeho povahy, nárokov na podmienky chovu a výchovy, svojich časových možností. Aj my máme skúsenosti s „módnymi vlnami“ typu husky, nemecký ovčiak, labrador. Malé šteniatka sú roztomilé, ale keď začne puberta a s ňou aj prvé výchovné problém, ktoré majiteľ bez odbornej pomoci nevedia zvládnúť, skončia psy na ulici alebo doživotne v koteri zu domu.

Často sa do útulkov dostávajú zvieratá po smrti majiteľa, kedy pribuzní nemajú o zvieru záujem. Máme skúsenosť, keď sa po rozvode manželov nemal kto o psíka postarať. Bežnou výhovorkou ľudu, ktorí už o svoje zvieria nemajú záujem je, že sa sťahujú za prácou do zahraničia, z domu do bytu a pes s nimi nemôže. Najsmutnejšie je, keď nám zavolajú rodičia, ktorí zvieratko zadovážili pre svoje deti, deti podrastli a o zvieratko nemajú záujem, nemá sa mu kto venovať, chodiť s ním na prechádzky. A zodpovednosť sa hodí na útulky... Zvieratá nie je hračka, a je to záväzok na

10-15 rokov.

Odkiaľ berú zvieracie útulky a karanténne stanice finančie na svoj chod?

Hlavným zdrojom financií pre naše občianske združenie sú 2% z daní fyzických a právnických osôb. Ďalším zdrojom sú dary od fyzických osôb, návštěvníkov a výťažky z aukcií, ktoré organizujeme na našej FB stránke každý rok.

Co je pre vaše občianske združenie najväčšou finančnou zátarazou?

Najväčšia časť našich financií putuje na veterinárne ošetrenie psíkov a mačičiek. Každý pes po prijatí pod naše občianske združenie absolviuje veterinárnu prehliadku, je odčervený, začipovaný, zaočkovany a kastrovaný. Dostávajú sa k nám zvieratá aj vo väčnom zdravotnom stave (po zrážke autom, s obojkom zarasteným do kru...) ktorí si vyžadujú operačné zákroky. Tie sú tiež finančne náročné. A, samozrejme, kvalitná strava pre našich psíkov a mačičky.

Viete ľudom poradiť, čo majú robiť, ak náhodou nájdú zatúlané/opustené zvieratá?

Najväčšou pomocou, ktorú môžu urobiť je, ak zvieru zoberú k najbližšiemu veterinárovi, ktorý skontroluje, či má psík čip. Ak má zvierací čip a čip je registrovaný v centrálnom registri spoločenských zvierat, kde je majiteľova adresa a kontaktné údaje, tak je vrátený majiteľovi. Ak čip nemá, treba kontaktovať mestskú políciu, v obciach priamo starostu obce. Tieto orgány sú zodpovedné za odchyt túlavých psíkov a ich následné umiestnenie v zmluvných útulkoch, resp. karanténnych staniciach.

Koľko opustených zvierat ročne prejde útulkom?

Veľmi veľa. Kapacity slovenských útulkov sú celoročne naplnené a počty prijatých zvierat dosť často prevyšujú počty adopcií. Od nášho založenia v marci 2018 naše občianske združenie pomohlo 276 túlavým a nechceným psom. Hlavne posledné obdobie máme pocit, že sa s opustenými zvieratami „roztrhlo vrece“.

Pes ako vianočný darček. Ako sa na to pozerať?

Každoročné skúsenosti s množstvom zvierat, ktoré končia po Vianociach v útulkoch či na uliciach, jednoznačne potvrdzujú, že zvieratá nie sú vhodným darčekom. V prvom rade si treba uvedomiť, že

V areáli karanténnej stanice.

žiadne zvieratá nie je chvíľková hračka, ale je to dlhodobý záväzok. Jeho kúpu a obzvlášť darovanie je potrebné si poriadne premyslieť, aby sa nestala taká situácia, že obdarovaný s tým nie je stotožnený a tak vznikne ľažko riešiteľná situácia, ktorej jediným východiskom je útulok a v horšom prípade vyhodenie zvieratka na ulicu. To, že darujete blízkej osobe rozkošné mačiatko alebo šteniatko, môže znieť ako dobrý nápad, ale treba si uvedomiť, že mačiatko aj šteniatko vyrastú. A vtedy len prídu tie „problémy“.

Zvieratá tak ostane na okraji záujmu a potom nám chodia správy, aby sme čím skôr zvieratá zobrať, pretože bude utratené. Zvieratá je živý tvor a nedá sa po sviatkoch vymeniť za iný model, a nedá sa ani vrátiť.

Co by ste v legislatíve upravili, aby sa problém preplnených útulkov, ktoré sú odkázané len na príspevky od ľudí, aspoň sčasti vyriešil?

Naše občianske združenie by ocenilo, keby sa v praxi a v každodennej živote začalo kontrolovať dodržiavanie zákona o veterinárnej starostlivosti, či sa to už týka psov, mačiek alebo aj hospodárskych zvierat. Tie sú tiež veľmi

karanténnej stanici, pošle nám email, správu na sociálnej sieti, alebo nás kontaktuje telefónicky. Záujemcovia, ktorí k nám nepríde osobne, posielame dotazník. Ten obsahuje 25 otázok týkajúcich sa záujemcu, jeho skúseností s chovom zvierat, podmienok, do ktorých chce zvieratko adoptovať... Tie isté otázky sa pýtame aj pri osobnej návštive alebo telefónicky. Požadujeme aj fotogratie prostredia, v ktorom by malo zvieratko bývať. Sme radi, ak nás záujemcovia o psíka navštívia osobne, aby sme videli aj ich správanie k zvieratú a ako zvieratko reaguje na záujemcov. Musí tam byť „lásku na prvy pohľad“. Bez toho adopcia nemá zmysel. My, dobrovoľníci, si všetky tieto faktory zhrnieme, rozoberieme a výsledkom je budúca adopcia zvieratka alebo zameknutie.

Ako môžu ľudia útulkom pomôcť?

Oceníme akúkoľvek formu pomoci, či už finančnú, materiálnu (zakúpenie kvalitného krmiva, čistiaciach potrieb, obojkov a vôdzov pre psíkov...) alebo ľudskej. Chýbajú nám dobrovoľníci a ľudia ochotní chodiť pravidelne ku psíkom a brať ich na prechádzky. V stave naplnenej kapacity karanténnej stanice potrebujeme tzv. dočasné opatery, aby sme mohli pomôcť ďalším zvieratám z ulice, pre ktoré už miesto v zariadení nemáme. Ľudí ochotných vziať domov túlavé zvieratá (a to nehovoríme pomocť vždy a pravidelne) je naozaj málo, my ich môžeme spočítať na prstoch jednej ruky. Pritom veterináru starostlivosť a celú „výbavu“ zabezpečí naše občianske združenie.

Mnohí ľudia stále nevedia, ako dočasné opatery v praxi funguje. Viete nám o tejto forme pomoci povedať viac?

Dočasná opatery je veľkou pomocou pre psíkov či mačičky na zotavenie sa po úrazoch, operáciach, pre šteniatka, zvieratá, ktoré zvyknuté žiť v byte, ktorí náhle stratili svojho majiteľa. Dočasná opatery znamená vlastne to, že si zvieratko zberiete dočasne k sebe domov, ideálne dovtedy, kým sa mu nenайдie nový domov. Niekoľko dňa. Čiže mu poskytnete priestor a svoj čas. Zvieratko ide do dočasnej opatery s potrebnou výbavou, ako je krmivo, vôdzka, obojok, pelech, hračky. Veterináru starostlivosť taktiež hradíme my.

Aká je výzia vášho občianskeho združenia do budúcnosti?

V čase nášho vzniku v roku 2018 nás poznalo veľmi málo ľudí. Málokto vedel, kde sa nachádza karanténna stanica, kde máme psíkov. S rokmi sa však o našej činnosti a snahe pomáhať dozviedá viač a viač ľudí. Máme telefonáty s prosbami o pomoc pre psíkov z každého kúta hornej Oravy. Aby sme mohli aj nadáľ efektívne fungovať a pomáhať, potrebujeme svoje vlastné priestory, resp. dlhodobý podnájom. Našim cieľom je zošpeciť našu dobrovoľnícku činnosť, ktorá nám umožní poskytnúť služby (odchyt a preprava psov) okolitým obciam a nadviazať spoluprácu. To si už bude vyžadovať stáleho zamestnanca v karanténnej stanici. Momentálne je naša práca dobrovoľná, v našom voľnom čase a bez nároku na akúkoľvek odmenu.

Peter KOLADA

Bude mať počas vianočných sviatkov dôvod na oslavu aj naša Zem

Vianočné sviatky sú obdobím hojnosti, radosti a pokoja. Trávime spolu viac času, viac nakupujeme, obdarúvame sa, a tým pádom tvoríme aj viac odpadu. Vianoce by nemali byť o plytvaní, zbytočných darčekoch a nadmernej spotrebe jedla. Skôr o spoľočne strávených chvíľach s rodinou a blízkymi a nemali by sme pri tom zabúdať ani na svoje okolie, prírodu, životné prostredie.

Prinášame vám zopár praktických tipov, ako si užiť Vianoce a pritom zamedziť vzniku prebytočného odpadu a urobiť niečo pre životné prostredie.

Vianočné nákupy: Menej je niekedy viac. Pustite uzdu svojej fantázie a skúste obdarovať svojich blízkych vlastnoručne vyrobeným darčekom, ekologickou kozmetikou či zaujímavou knihou. Vhodnou alternatívou sú nehmotné darčeky v podobe zážitkov (vstupenka do divadla či fitness centra, jazykový kurz, wellness pobyt a pod.). Ak ste sa rozhodli pre hmotný darček, vynrite sa kope drobností a kúpte skutočne užitočnú vec, ktorá bude mať dlhodobejšie využitie.

Jedlo na vianočnom stole/predvianočné nákupy: Odpad vzniká už pri nákupoch. Preto si ich vopred premyslite a urobte si zoznam. Vedeli ste, že skoro 50 % komunálneho odpadu tvorí bioodpad? Nakupujte preto len to, čo nao-

bami alebo osvetlením.

Ozdoby a vianočné dekorácie si môžete vyrobiť z prírodných materiálov (drevo, ihličie, šišky, šípky, škorica, sušené ovocie a podobne), ktoré budú určite jedinečné a s vôňou prírody. Ideálou a úspornou formou vianočného osvetlenia sú LED žiarovky, spotrebujú totiž oveľa menej energie a vydržia dlhšie oproti klasickým. Darček odporúčame zabalíť do recyklovaného papiera alebo papiera a tašiek z minulých Vianoc.

Balenie darčekov nemusíte obmedziť len na papier, môžete skúsiť napríklad aj látku.

Vianočné pozdravy: Využite SMS, e-mail alebo WhatsApp či Messenger. A ak do pozdravu vložíte kúsok seba a zakomponujete nejakú milú fotku, určite prijemne potešíte rodinu či priateľov. Sú rovako osobné ako pohľadnice.

***

Ako správne zatočiť s odpadom, ktorý vznikne počas sviatkov?

Živý stromček: každoročná dilema. Dekorovanie domácností živým vianočným stromčekom je tradíciou už

od nepamäti. Jednou z najväčších nevýhod je však jeho trválosť. A ako sa ho zbavit po Vianociach? Nechajte ho voľne položený pri stojiskách odpadových nádob (vedľa kontajnera). Väčšina miest zabezpečuje od januára

zvoz stromčekov a postará sa o jeho recykláciu. Aj nábytkársky koncern IKEA každočoročne zbiera vianočné stromčeky, ktoré využívajú na biomasu. Vedeli ste, že z nich na Slovensku tento rok prvýkrát vyrobili nový nábytok? Aj použitý vianočný stromček môže mať príbeh so šťastným koncom. Nezabudnite ho zbavíť všetkých ozdob.

Papierové obaly z darčekov, papierové krabice, letáky, obaly z múky: patria do modrého kontajnera či vreca na papier, pokial nie sú znečistené, mokré a mastné. A nezabudnite odpad pred vyhodením stačiť.

Plastové obaly z potravín, darčekov, kozmetiky, plastové fl'aše, téglíky z jogur-

tov: patria do žltého kontajnera alebo vreca určeného na plasty. Aj tu platí, že obaly je potrebné zošliapnúť a zmeniť ich objem. Nesmú obsahovať zvyšky tekutín, jedla či kozmetiky.

Zaváraninové poháre, sklenené črepky, fl'aše: patria do zeleného kontajnera, prípadne vreca. Fl'aše a obaly nie je nutné umývať, stačí len dôkladne odstrániť ich obsah.

Žiarovky, batérie z hračiek či svetelných dekorácií: môžete ich odovzdať v obchodoch, kde sa tieto výrobky predávajú.

Svetlá a svetielka, pokazené domáce spotrebiče: zber elektroodpadu ponúkajú nielen zberné dvory či mobilné zberne, ale aj predajne elektrospotrebičov, ktoré prevezmú elektroodpad bezplatne.

Zvyšky jedla: supky z ovocia či zeleniny, škrupiny z vajec,

Snažte sa odpaľ netvorit výbec.

Zálohované obaly nepatria do koša, vráťte ich do predajne.

Dodržiavajte farebnú abecedu triedenia: sklo patrí zelená, papier modrá, plastom žltá, kovom červená a nápojovým kartónom oranžová farba. Napovie vám aj označenie na obale

Riadte sa pravidlami svojej obce.

Len výtriedený odpad sa dá zhodnotiť a recyklovať.

Triedte odpad, oplatí sa to. Za výtriedený odpad občan neplati, jeho zber hradia výrobca prostredníctvom OZV ENVI - PAK.

Obal označený zelenou farbou patrí do triedeneho zberu.

AK SPRÁVNE TRIEDIME, SVET JE KRAJŠÍ.

MAJTE NA PAMÄŤ NASLEDOVNÉ PRIDIĽLÁ:

www.triedime.sk

www.envipak.sk

[www.vezmisi.ma</a](http://www.vezmisi.ma)

Ako som dostał covid, skončil v nemocnici, a čo všetko sa dalo a ešte dá spraviť inak

Áno, je to tak, nedal som sa zaočkovať proti covidu. Dôvodov je celá kopa a písal som o nich v mojich predchádzajúcich blogoch. Bohužiaľ rozdielny názor na očkovanie sa dnes verejne ignoruje a vyhlasuje za neinformovanosť. U mňa to tak nebolo. Bol som informovaný dostatočne a vedome som sa rozhodol nezaočkovať sa. Popísal by som, ako covid s delta variantom prebiehal u mňa a kde vidím nedostatky.

Prvá vec bola, že som sa nakazil vysoko pravdepodobne v práci a môj PCR-test vyšiel pozitívne v rámci hromadného testovania ako jeden z mnohých. Nakazil som sa napriek tomu, že som v práci nosil FFP3 masku a ordinoval pri otvorenom okne s ventilátorom. Takže možno pre niekoho z toho plynne poučenie: **Plán vyhnúť sa delte je pri jej infekčnosti naozaj tak trochu utopia.** Dôvodom, že som sa nakazil, bol vládnuci náratív, že očkovanie sú očkovani, a preto by sa nemali testovať. Pri príjme do zdravotníckeho zariadenia sa teda testovali iba neočkovani. Opak však bol pravdu. Ak platí, že neočkovani majú horší priebeh ochorenia a vyšiu letalitu, **platí aj naopak, že očkovani majú bezpríznakové alebo takmer bezpríznakové priebehy** (často iba trochu kašeľ, trochu nádcha) a veselo nevedome šíria vírus v populácii. Ak bol na začiatku očkovacej kampane argument nechať sa zaočkovať vznik kolektívnej imunity, tak dnes to snáď už nikto lucídny tvrdí nemôže. Kolektívna imunita je situácia, kedy očkovani tým, že nie sú infekční, pasívne chránia neočkovani. Opak je ale dnes pravdu. Napriek popisovanej nižej vírusovej náloži u očkovani, ale ich vyšej mobilité a ich benevolentnom prístupe typu: „pre mňa osobne už pandémia skončila“ sú práve očkovani tí nebezpeční. **Nikdy nebolo riziko od očkovani pre neočkovani vyšie ako je tomu dnes.** Tlak na nezaočkovany teda nie je iba zo strany štátu s jeho často nezmyselnými zákonomi a vyhláškami, ale aj zo strany očkovani. **Neočkovani zasa pri svojich ľažkých priebechoch infekcie zapĺňajú nemocnice a JIS-ky a blokujú bielu medicínu, takže si tieto dve skupiny naozaj nemajú čo vyčítať.** Po tom, čo som dostał covid, snažil som sa odizolovať od zvyšku rodiny. A našťastie sa to podarilo. Neznamená to preto nevyhnutne, že ak ste PCR pozitívne testovaní, je už neskoro na to, snažiť sa izolovať. Nádej existuje. Obnášalo to ale napríklad prísnu izoláciu a aj nosenie rúška v domácom prostredí

MUDr. Ivan VORČÁK

už pred pozitívnym testom, ale hlavne potom, čo som začal byť symptomatický. Zaujímavé paradoxne bolo, že v deň PCR pozitívneho testu som sa sám ráno ešte testoval antigénovým testom negatívne. Antigén vyšiel pozitívne až o deň neskôr. Musím sa podakovať môjmu zamestnávateľovi, že mi umožnil prenajať si izbu, kam som sa mohol uchýliť do izolácie. To dnes určite nepredstavuje štandard a štandardom je po nakazení jedného člena rodiny spravidla nakazenie sa celej rodiny. Covidové hotely s možnosťou dobrovoľnej izolácie by mali prekvitať, ale neprekvitajú a je to veľká škoda.

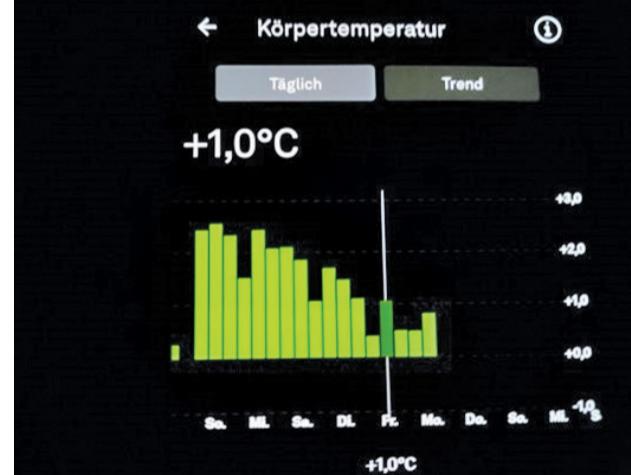
Po tom, čo som dostał horúčku už v deň PCR pozitívneho testu a informoval som svojho všeobecného lekára, liečil som sa tak nejak na vlastnú päť. Odkázal by som na rozhovor pani doktorky Janekej z 25. 11. 2021 pre TA3: „Nemocnice sú na pokraji. Žolíkom by mohlo byť posilnenie ambulantnej starostlivosti.“ V skratke to ale asi už poznáte: Pitný režim (u mňa 3 litre/deň), vitamíny C, D, zinok, aspirín, injekcie proti trombóze, antipyretiká od výmyslu sveta a pritlačený chrbtom k stene som si „práskol“ tuším 4. deň horúčok aj ivermectínu. Pôvodne som sice chcel dať telu možnosť vyrovnať sa s infekciou vlastnými silami a zvýšenou teplotou, ale na druhej strane som nechcel premeškať interval, kedy by **možno** ivermectín mal šancu pomôcť, resp. **profitovať z jeho placebo účinku.**

Nejaké subjektívne ani objektívne zlepšenie som po ivermektíne nepozoroval. Či by infekcia bez neho prebehla horšie alebo lepšie, definitívne teda na základe mojej skúsenosti povedať nemôžem. V čase, keď v Nemecku prevážali pri plných nemocniach pacientov z jednej spolkovej republiky do druhej a zúčastnila sa toho Luftwaffe, mi to ale dodal pocit, že robím, čo sa dá a pôsobilo to minimálne na psychiku ukľudňujúco. Informoval som sa u praktického lekára aj na možnosť podania protílátok, keďže som nechcel prepáť interval, kedy má ich podanie zmysel. Na tie som ale ako nízkorizikový pacient nemal nárok. Na tie som ale ako nízkorizikový pacient nemal nárok. Monitoroval som teda pocti-

ho pacienta by to bolo pravdepodobne logisticky ľažšie a praktický lekár mi toto vyšetrenie ani sám nenavrhol. Vzhľadom na nález obojsstranných plučnych infiltrátov (saturácie okolo 94% a hlavne starostí rodiny) som potom indikoval hospitalizáciu. **Takže nie, nečakal som, kym budem hyperventilovať a lapať po dychu, ako sa to oficiálne odporuča. Príchod do nemocnice s nutnosťou bezprostrednej ventilačnej podpory je spojený s horšou prognózou.**

Pri príjme do nemocnice mi známy kolega naindikoval silnejšie širokospektrálne antibiotikum (azitromycin sme teda vysadili) a cca 12-hodinové pozorovanie na monitore. Vtedy sa to zjavne zlomilo (na rozdiel od ivermectínu) a môj stav sa začal pod novým antibiotikom

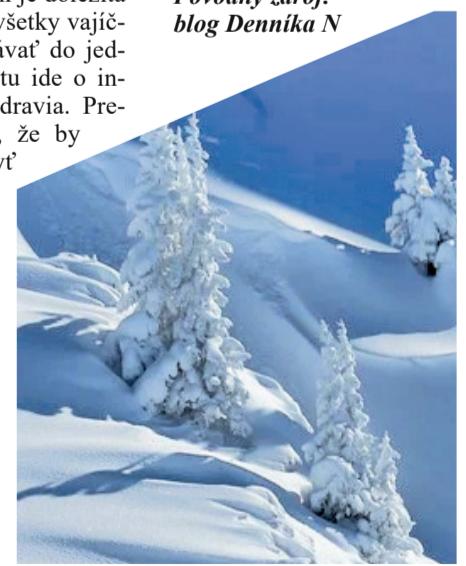
kíl a nebude to všetko iba tuk. Moja negatívna skúsenosť viedla k tomu, že sa nechala zaočkovať manželka. Či dostenom demenciou o dekádu skôr, ako by to bolo bez covidu, alebo som si zápalom pluč zdevastoval môj plučny parenchym, ako sa vyvinú pečeňové testy, resp. či nedostenom poruchu srdcového rytmu sa ešte uvidí a neskáčem preto po strop od radosti. Takisto je ešte ľažké určiť presný časový bod, od ktorého by som už nemal byť infekčný pre okolie. Diskutuje sa 20 dní od prvého pozitívneho testu. Verím ale, že širšia prirodzene vytvorená imunita je do budúcnosti pri istom šírení mutovaných variantov skôr pozitívom. Nič ale nie je zadarmo. Ani očkovanie s jeho rizikami, ale vysoko pravdepodobne ani prirodzené prekonanie infekcie s uvedeným priebehom. Diskutuje sa dnes napr. zvýšené kardiovaskulárne riziko do budúcnosti. Dôležité je povedať, že ak by som sa intenzívne nemonitoroval a neliečil aj napriek veku 38 rokov a chýbajúcim komorbiditám (až na zvýšený viscerálny tuk s BMI 27,5), mohol byť priebeh aj horší a bol to tenký ľad, po ktorom som chodil. Pacienti s komorbiditami, resp. starší pacienti by to nemuseli zvládnuť a mali by podľa hesla: Lepší vrabec v hrsti ako holub na streche, radšej ešte raz zvážiť, či sa len predsa nenechať zaočkovať. Aj napriek vznikajúcemu dojmu, že účinnosť vakcína v čase na nové varianty koronavírusu pripomína gumidžús. Na druhej strane, som zásadne proti nejakým snahám o povinné očkovanie a už vôbec proti povinnému očkovaniu inak zdravých detí. Čo sa zasa nevylučuje s možnosťou očkovania chronicky chorých detí, ak s tým rodič súhlasí. Každý ekonóm vám povie, že pri investovaní je dôležitá diverzifikácia a všetky vajíčka sa nemajú dávať do jedného košíka. A tu ide o investovanie do zdravia. Preto si nemyslím, že by cieľom mala byť 100% naočkovaná populácia. Výroky typu, že jediným riešením pandémie je očkovanie, ukažujú na nepochopenie komplexnej situácie. Naopak, riešením komplexného problému je vždy súbor opatrení. Do neho

Monitoring teploty, dychovej frekvencie a iných parametrov prebiehal prsteňom Oura.

Foto: graf, Vorčák

promptne lepšie. Takže **svoju rolu pri neustupujúcich horúčkach zjavne zohrála aj sekundárna bakteriálna infekcia.** Kombinácia vysokodávkovaného paracetamu, ivermectínu a antibiotíka sa ale nezaobišla bez vzostupu pečeňových testov. Antibiotikum bolo podávané do žily a v nemocnici som si poležal cca týždeň. **Polovicu z toho času by sa dala liečba podávať kľudne ambulantne, ale na to tiež nie sú vytvorené štruktúry, takže som musel blokovať miesto na normálnom oddelení.** Personál mi kladol otázky, ako to, že nie som ako lekár začočovaný. Správal sa ale profesionálne a nemal som pocit, že ma liečia s menšou vervou, ako napr. 82-ročného pacienta, čo bol zaočkovaný a tiež dostał covid. Je nutné povedať, že jemu ako diabetikovi a kardiakovi očkovanie napriek nutnosti podávať kyslík a dexametason pravdepodobne pomohlo zachrániť život. Zhrnutie? Tešíme sa, že som to zatial' akto-

Detské Vianoce: S knihou či bez?

Často sa nás v poslednej dobe rodičia v poradni pytajú, načo vlastne dnes deti potrebujú vedieť čítať? Vedľakomer všetky potrebné informácie sa v tejto modernej dobe dozvedia aj inou formou – cez videá z internetu, z televízie... Samozrejme, toto sú činnosti, ktoré dnes naše deti najčastejšie (a mno-

hé aj najradšej) robia – sedia pri internete, pri TV, na telefóne, tablete. Pri knihách mnohá len pramálo a obvykle len z nutnosti.

Dieťa inklinuje ku knížkám

Čítanie je zázračná činnosť ľudského mozgu. S čítaním sa nenarodíme, ale musíme

sa ho naučiť a potom aj trénovať, rozvíjať (aby nám išlo plynulo, bezbolestne, automaticky). Pri čítaní sú v akcii celkom iné mozgové centrá, ako pri sledovaní informácií z TV, z internetu. Každé malé dieťa však prirodzené, vo svojej vrodenej zvedavosti, inklinuje ku knížkám – najprv k pekným farebným, s veľkými, milými obrázkami v nich. Potom k príbehom, ktoré sa na ne viažu („mami prečítaj, povedz mi rozprávku“), pretože tým dieťa môže prirodene rozvíjať a uspokojovať svoju zvedavosť, spoznávať svet s jeho veľkými tajomstvami, rozvíjať fantáziu, nadobúdať nové vedomosti, získavať informácie, dostať odpovede na otázky „prečo...“.

Prečo s det'mi čítať

Prevažnú väčšinu vedomostí nadobúdame ešte stále čítaním. Náš školský systém je stále postavený najmä na učení sa z textu. Navyše táto „dištančná doba“ je náročná aj pre deti, aj pre rodičov. Zo skúseností, ktoré v poradniach máme, najmä rodičia prvákov a druhákov sa stávajú chtiac-nechtiac učiteľmi čítania. Nikto ich neučil didaktiku čítania, často učia svoje deti iba intuitívne, možno tak, ako si to pamätajú z vlastnej školskej minulosti,

ako to učili ich (ak si pamätajú). Paní učiteľky sú im samozrejme nápmocné a sprevádzajú ich, vedú ich, niekedy to však nestačí. Vtedy je tu špeciálny pedagóg (školský, alebo v poradni). Ten môže pomôcť a poradiť tam, kde to bežnými metódami nefunguje.

Ako čítať

Ked' dieťa vidí čítať rodiča, bude čítať aj ono – každé dieťa zrkadlí rodičovo správanie. Ak naučíme dieťa mať radosť z čítania, dáme mu do ruky významný nástroj na poznávanie sveta a objavovanie jeho tajomstiev. Je potrebné čítať čo najčastejšie, pravidelne, nie však len z nutnosti, s tlačením a „nútením“, ale urobiť si z čítania zábavu, radosť, hru. Spoločné čítanie upevňuje vzťah dieťaťa s rodičom, umocňuje pocit spolupatričnosti, radosti zo spoločne strávených chvíľ, pod-

poruje chut' dieťaťa k nadobúdaniu vedomostí, poskytuje zábavu, rozvíja predstavivosť, fantáziu, buduje slovnú zásobu.

Akú knihu vybrať, čo čítať

Primeranú nie len veku, ale najmä čitateľským schopnostiam dieťaťa. Malým, začínajúcim čitateľom alebo deťom v predčitateľskom období knížky s obrázkami, s ilustráciami. Tie pomáhajú pochopiť text, rozvíjať predstavivosť, vťahujú dieťa do deja, približujú obsah. Pomáhajú rozvíjať aj rozprávacia (naratívne) schopnosti dieťaťa. Vybrať je potrebné vždy takú knihu, ktorá zodpovedá záujmom a záľubám dieťaťa – radšej bude čítať o niečom, čo ho zaujíma.

Ak dieťa nechce čítať

Niekedy naučíť dieťa čítať nemusí byť celkom jednodu-

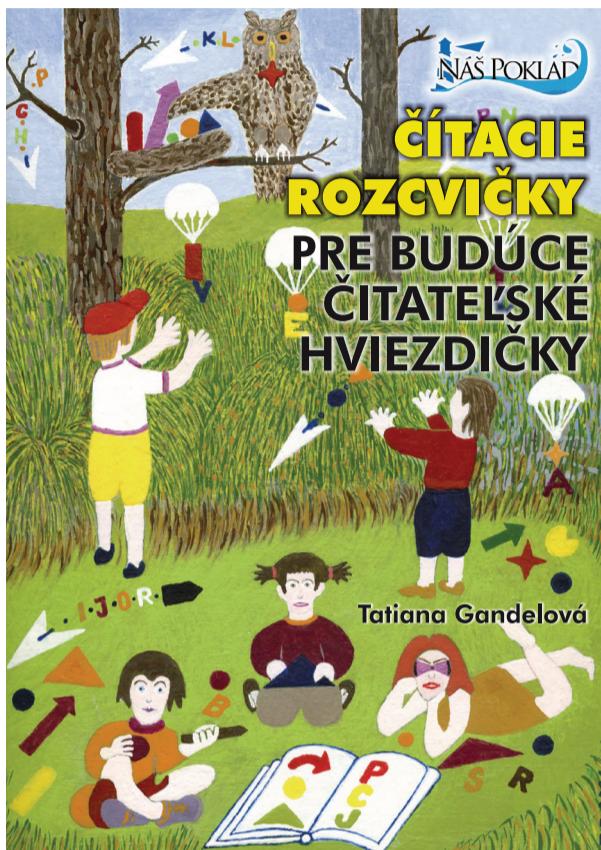

ché a ani bezbolestné. Stáva sa, že čítanie nejde ani vtedy, keď sa veľmi snaží aj dieťa, aj rodič, aj paní učiteľka. Vtedy môže pomôcť špeciálny pedagóg, ktorý je na takéto situáciu „špeciálne školený“.

V našich ABC poradniach si navyše môžete aktuálne *exkluzívne v predpredaji* kúpiť našu knížku *Čítacie rozcvičky pre budúce čitateľské hviezdičky*. Knížka začala vznikať počas minuloročného dištančného vzdelávania po neustálych telefonátoch rodičov, ako majú pomôcť s technikou čítania svojim deťom. Vydali sme ju ako naše prvé dielko na pomoc a podporu všetkým deťom aj rodičom, ktorí to potrebujú.

Za tím SCŠPP ABC Námetovo, Tvrdošín, Trstená prajeme všetkým pokojné a hlavne zdravé Vianoce, plné vzájomného porozumenia a pochopenia, plné vzájomnej lásky a podpory.

PaedDr. Tatiana GANDELOVÁ
riaditeľka, špeciálna pedagogička

Súkromné centrá Špeciálno-pedagogického poradenstva

Námetovo Hviezdoslavovo nám.213

OC Klinec, č.dv.612

0948 878 873

Trstená

Ul. Železničiarov 266/8

0948 878 874

Tvrdošín

Trojičné nám. 191

0948 878 875

E-mail: riadielstvo@euporadna.sk

www.euporadna.sk, www.naspoklad.sk

MŠ VETERNÁ

V MŠ na Veternej pred Vianocami

Predvianočný čas aj v našej materskej škole cítiť na každom kroku. Vyzdobené triely, šatne, chodby aj vonkajšia pergola pripomína jednu krásnu Vianočnú rozprávku,

v ktorej vládnú snehuliáčikovia, škriatkovia, víly, zvieratká, zdobia ju vianočné stromčeky a nechýba ani ten najočakávanejší - MIKULÁŠ, ktorý aj ku

každý deň, ktorý nám prinesie nové radosti a zážitky s našimi najmenšími.

**Kolektív učiteľiek
MŠ
Veterná**

našim deťom zavítal v pondelok 6. decembra a doniesol deťom sladké balíčky. Potešil ich aj so svojimi pomocníkmi – čertom aj anjelikom, ktorým sa naše deti odváčali mikulášskymi pesničkami a básničkami.

Nezabudli sme ani na našich starkých a v spolupráci s rodičmi sme sa zapojili do krásnej predvianočnej akcie s názvom Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?. Starkým sme pripravili darčekové krabičky a odovzdali ich organizátorom projektu.

Zaujímavý a tak trochu iný deň prežili naši starší škôlkari 26. novembra formou zá-

Podobizeň Antona Bernoláka

K 260. výročiu narodenia A. Bernoláka 1762 - 1813

Pri štúdiu dejín slovenského národného obrodenia a poznávaní životopisov jeho reprezentantov sa často stretávame s otázkou, či poznáme skutočné podobizne týchto dejateľov. Táto otázka sa nám oprávnenie vynára aj v súvislosti s osobnosťou kodifikátora prvého slovenského spisovného jazyka – Antona BERNOLÁKA, ako aj reprezentantov druhej bernolákovskej generácie na čele s Martinom Hamuljakom, medzi ktorími boli viacerí oravskí dejatelia.

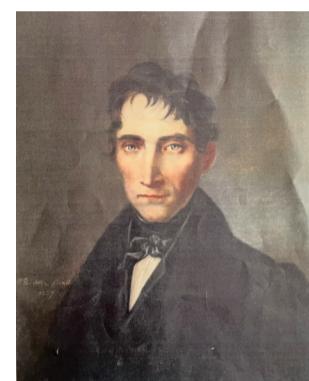
Ako to bolo s podobizňou Antona Bernoláka a aké boli snahy o jej uverejnenie?

O tom, že hodnoverný portrét A. Bernoláka skutočne existoval, svedčia dokumenty zachované v korešpondencii M. Hamuljaka, uložené v jeho rukopisnej pozostalosti v Archíve literatúry a umeenia Slovenskej národnej knižnice. Vieme, že A. Bernolák mal vlastný maliarsky portrét, uchovávaný v čase svojho pôsobenia ako farára a dekana v Nových Zámkoch v rokoch 1798 – 1813. Tento obraz sa po jeho smrti dostal do vlastníctva jednej z jeho neteri, žijúcej v Komárne. Tu ho v roku 1843 objavil Ján Kollár, ktorý o tom informoval Martina Hamuljaka.

Úsilie M. Hamuljaka o vydanie Bernolákovho portrétu

Pretože M. Hamuljak si zaumienil vydať Bernolákov

portrét tlačou, chcel si overiť pravosť podobizne u súčasníkov, ktorí ho osobne poznali. Jozef Černák, farár a dekan v Nových Zámkoch, na základe svedectva novozámockého

Portrét Martina Hamuljaka richtára Štefana Pavlíka Hamuljakovi napísal 14. decembra 1843, že nájdený obraz „je celkom verný a úplne sa zhoduje so svojím originálom.“

Nevedno, prečo nakoniec Hamuljak obraz A. Bernolá-

úsilie Andreja Radlinského o vydanie Bernolákovho portrétu

V rušných revolučných časoch 1848-1849 a následných porevolučných rokoch M. Hamuljak pravdepodobne odovzdal portrét A. Bernoláka dôvernému priateľovi a spolupracovníkovi, vydavateľovi Andrejovi Radlinskému, pôsobiacemu v Budíne, ktorý pokračoval v úsilí o vydanie portrétu A. Bernoláka, čo oznamil v edícii Poklady kazateľského rečníctva na rok 1852. Žiaľ, ani tento, v tom čase veľmi reálny zámer A. Radlinského vyslať hodnovernú podobizeň A. Bernoláka sa z doteraz neobjasnených a vskutku záhadných príčin ne-realizoval. Odvtedy sa portrét A. Bernoláka stratil, akoby poňom zliahla zem. Po smr-

Perokresbová podobizeň A. Bernoláka od J. Hrdličku

ti Martina Hamuljaka v roku 1859 a Andeja Radlinského v roku 1879 odišli poslední svedkovia, ktorí poznali pôvodný portrét A. Bernoláka.

Úsilie Jozefa Kohutha o vydanie podobizne A. Bernoláka

V nasledujúcich desaťročiach v druhej polovici 19. stor. sa na podobizeň A. Bernoláka celkom zabudlo. Keď v roku 1892 kultúrny historik František Richard Osvald pri 100. výročí založenia Slovenského učeného tovarišstva pripravoval vydanie osobitného almanachu, v spolupráci s literárnym historikom a oravským rodákom Jozefom Kohuthom usilovali sa dopátrat Bernolákovej podobizne. Keď sa nepodarilo prísť na stopu pôvodnej Bernolákovej podobizne, začiatkom roku 1893 František Richard Osvald napísal dolnokubín-

skemu r. k. farárovi Jozefovi Kohuthovi, aby sa usiloval zobrať aspoň obraz Bernolákovho rodiska Slanice. Kohuthovou zásluhou potom v druhom zväzku almanachu Tovarišstvo v roku 1895 vysla kresba Bernolákovho rodného domu, ako aj grafický portrét Antona Bernoláka s faksimile jeho podpisu.

Táto perokresba, ktorú vytvoril český grafik Ján Hrdlička, predstavovala podľa Jozefa Kohutha idealizované stvárnenie Bernolákovej podoby na základe bežného typu slanických Bernolákovcov, ako to uviedol v zborníku Tovarišstvo: „Obraz predstavuje verne typ slanických Bernolákov, z nichž daktórych starších poznal som osobne. A opiera sa o živé duchovné videnie, jemuž telesné oko parsum prispôsobilo“.

Hrdličkova perokresbová podobizeň nie je teda hodnoverným portrétom Antona Bernoláka, ale iba idealizované stvárnenie Bernolákovej podoby podľa typu oravsko-slanických Bernolákovcov. Táto Bernolákova podobizeň sa potom často reprodukovala a z nej sa odvíjali ďalšie stvárnenia Bernolákovo portrétu.

Maliarske a sochárske zobrazenia Bernolákovej podobizne

V novej kultúrno-spoločenskej situácii po vzniku Čes-

koslovenskej republiky v roku 1918 Hrdličkov grafický portrét A. Bernoláka sa stal základom pre jeho početné maliarske a sochárske zobrazovania našimi umelcami. Pri tvorbe maliarskych portrétov sa ho voľnejšie pridŕžal akademický maliar Andrej Kováčik, ktorý v rokoch 1930 a 1937 vytvoril niekoľko samostatných maliarskych portrétov A. Bernoláka a v roku 1934 namaľoval aj skupinový obraz na tému Založenie Slovenského učeného tovarišstva s Ber-

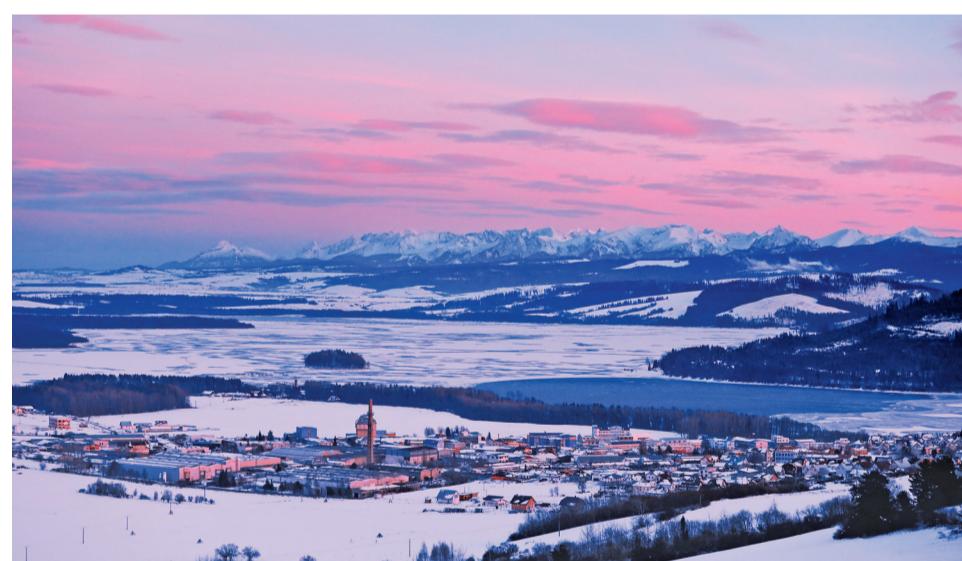

Portrét A. Bernoláka od Andreja Kováčika

nolákovou ústrednou postavou. Kováčikove individuálne maliarske portréty A. Bernoláka nadobudli oficiálny charakter, často sa reprodukovali a vychádzalo sa z nich aj pri ďalších zobrazovaniach Bernolákovej podobizne. Skutočný Bernolákov portrét teda nepoznáme a sotva existuje nádej na jeho objavenie.

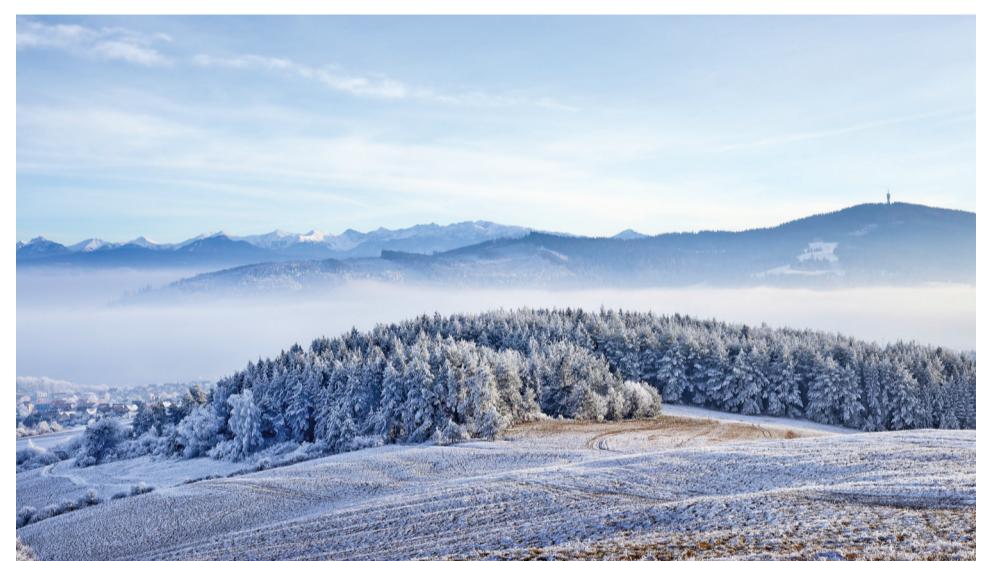
Augustín MATOVČÍK

NÁMESTOVO OČAMI MIESTNYCH FOTOGRAFOV

Zimný pohľad na Námestovo pri západe slnka.

Fotografia: Michal Glonek

Zamrznuté stromy nad mestom.

Námestovo v hmle.

Zimný pohľad na Námestovo.

Ak máte zaujímavé fotografie z Námestova a okolia priehrady, pošlite nám ich na: fotograf@orava.sk

Užime si vianočnú pohodu

Malí ľudia vedia, že sú malí, tuční vedia, že sú tuční, len tí hlúpi nemajú ani tušenie.

- Mami, môžem mať na Vianoce psa?
- Na to zabudni! Bude mať kapra ako ostatní.

- Prečo chodíš na Štredý deň po byte nahá, pýta sa manžel manželky.

- Aby si si uvedomil, že sa volám Eva a mám dnes tiež sviatok!

Rómka závislivo pozoruje susedovu novú Fabiu a povzdychnie si:

- Keby mi dal Ježiško pod stromček tiež takéto auto!

Začuje to Dežo:

- Tak dobre, keď si to želáš. Ale budeme ho musieť parkovať pri inom dome, aby ho sused nepoznal.

- Otecko mi na Vianoce nasľuboval hory-doly.
- A splnil tri želania?
- Áno, kúpil mi atlas hôr.

Rozprávajú sa dvaja muži o ženách. Prvý hovorí:

- Žena je ako platňa, obohrá sa a vymení za novú.

Druhý na to povie:
- Vieš, kamarát, tá plat-

ňa sa dá otočiť na druhú stranu a až potom sa môže vymeniť.

Blízko stojaca babka ich počuje a takto sa im prihovorí:

- Ej, chlapci, chlapci, veci sa majú inak! Ak je platňa obohratá, vymení sa ihla a platňa hrá pekne ďalej!

Fero sa vráti zo služobnej cesty a zistí, že jeho manželku Maru ráno odvezli do pôrodnice. Uteká za ňou. Môže sa však s ňou zhovárať iba cez okno a tak celý nedočkavý kričí:

Manžel má podozrenie, že ho jeho žena podvádzza a že má milence. Rozhodne sa, že si to overí a tak príde jeden deň skôr domov a začne kričať:

- Horí! Horí nám dom!
Zo skrine sa ozve:

- Nábytok! Zachráňte nábytok!

Muž vyberá vianočný darček:

- Máte niečo lacné, užitočné a pekné?

- Čo poviete na tieto vreckovky, - ukazuje ochotne predavačka, - pre koho to chcete?

**Asi zistil,
že ideme očkovat'**

- Čo sa nám narodilo?
- Chlapec. - kričí Mara.
- Kol'ko váži?
- Štyri kilá.
- A na koho sa podobá?
- Nepoznáš...

- Pre manželku.
- Tak to bude určite prekvapená.
- To áno, - súhlasí muž, - ona myslí, že dostane pod stromček kožuch!

- Futbalovú loptu? Ale ved' babička nehrá futbal.
- Práve preto. Ona mi kúpila knížky.

Pýta sa host' hlavného čašníka:

- Prečo sa vaša reštaurácia nazýva Prekvapené oči? To máte také výborne menu?

- To nie. Zistíte až potom, keď vám prinesiem účet.

Stretnú sa dve korytnačky a jedna z nich nemá pancier. Tá druhá sa jej pýta:

- A tebe sa čo stalo?
- Ále, ušla som z domu!

Americkí vedci zistili, že keď si umývate nohy, tak si zároveň umývate aj ruky.

Horár príde na lesnú čistinu a vidí zo zeme trčať hlavu.

- A ty si kto? - prihovorí sa jej.

- Ja som prosím zarytý socialist. - odpovie hlava.

kže aké má Mário pohlavie?

Študenti, zborovo: MALEEEE

JA: Nebudte trápni! A výbec, ako vy viete, že malé??

Trieda: ... (ticho)

Ja: (písem teda na tabuľu údaj po anglicky - mužské, čiže „MALE“... Ups..., oni to vlastne preložili, ja som to zle pochopila)

Študenti: Óóó, pani učiteľka, vy na čo myslíte???

Ja: No na prázdniny...

Po prvej hodine angličtiny v škôlke sa ma jeden štvorročný chlapček pýta:

- Ty si sa ako naučila po anglicky?

- Naučila ma to moja pani učiteľka.

• • •

- Ako to myslíš?

- No ja som bola žiačka, tak ako si teraz ty, a ona bola moja pani učiteľka, ako som ja pre teba. A učila ma tak, ako ja učím teraz teba.

- Nie, nie. Ona t'a učila lepsié.

• • •

- Ako to?

- Lebo ty si mňa nenaučila

tak ako ona teba, pozri čo ty všetko vieš. ☺

(mkm)

tak ako ona teba, pozri čo ty všetko vieš. ☺

- Lebo ty si mňa nenaučila

tak ako ona teba, pozri čo ty všetko vieš. ☺

Babka s dedkom sa prisťahovali do New Yorku do mrakodrapu, v ktorom práve nefunguje výtah. Idú pešo hore, idú, idú a už sú na strom poschodí. Dedko nemôže chýtiť dych, tak sa zmôže len na:

- Kukuk... - a babka hovorí dedkovi: - vynadáš mi až hore. Idú d'alej, až sú vo dvestom poschodí. Babka si oddýchne. - Dedko, teraz môžeš začať nadávať, a dedko hovorí: - Kukukufre sme nechali dole.

Viete čo sú maximálne zmiešané pocity? Keď vám žiačok povie (a nebola to irónia): „Jéj, pani učiteľka, vy si

Športovci z Oravy, ktorí to majú „vykročené“ na športový Olymp

Zíjeme v pohnutých časoch. Dnešná doba „zúfalo“ potrebuje pozitívne príbehy so šťastným koncom. Som rád, že vám jeden takýto môžem ponúknut!

Športové úspechy Miroslava STAŠÁKA sú pre mňa viac, ako len fascinujúci príbeh nášho čerstvého paraolympionika. Jeho životný príbeh je pre mňa aj niečo osobné, lebo sme spoločne komunikovali v čase, keď stál pred väzonym životným rozhodnutím. Pri rýchlo postupujúcej agresívnej chorobe dostał na výber: bud' mu okamžite chirurgicky odstráni časť dolnej končatiny, a ak bude mať šťastie, tak vo svojom živote bude môcť stáť pevné na „jednej nohe“, alebo do pár mesiacov ho s „oboma nohami“ vyvezú cez dvere rovno na cintorín. Neváhal obetovať kúsok zo svojho tela a to, čo nasledovalo d'alej po tomto životnom rozhodnutí ... až do dnešného dňa, je na poriadne hrubú knihu o pevnej a nezlomnej vôle, chuti žiť a využiť každý deň života, akoby bol ten posledný.

Miroslav Stašák, jeden z reprezentantov SR v parahokeji sa pred niekoľkými dňami vrátil z Berlína, kde spolu s kolektívom telesne postihnutých športovcov, reprezentujúcich Slovensko, bojovali o miestenkou na paralympiádu v Pekingu v roku 2022. Spolu s Miroslavom Stašákom (Oravské Veselé) sa o tento úspech pričinili aj ďalší piati Oravci – Dávid Korman (Oravská Polhora), Eduard Lepáček (Trstená), Miloš Večerek (Zákamenné), Peter Štíť (rodák Náimestova) a Slavomír Ferenčík (Tvrdošín).

Gratulujem ku kvalifikačným víťazstvám a postupu na paraolympiádu! Sen sa stal skutočnosťou. Bolo to náročné?

Bolo... hlavne z pohľadu prebiehajúcej prípravy na kvalifikačné stretnutia. Pre epidemiologickú situáciu a opatrenia sme pred turnajom odohrali len tri prípravné zápasy, čo možno považovať za žalostne málo na tak dôležitú kvalifikáciu. Uvedomovali sme si, že pre väčšinu z nás je to posledná životná šanca prebojovať sa pod pät' kruhov olympiády a tak od prvého zápasu sme išli do toho naplno.

Prvý zápas proti Švédom ti nadmieru vyšiel. Aj vďaka tvojmu hetriku ste vyhrali 4:0 a tu máš odo mňa slúbené šampanské za ten nádherný výkon.

Dakujem... Áno, bol to pre mňa jeden z tých výnimocných dní, kedy na čo siahnete, tak vám to tam prosté padne. Moje góly boli len vyústením pocitnej obrannej a kombináci-

Miroslav Stašák je súčasťou tímu, ktorý sa v roku 2022 zúčastní zimných paralympijských hier v Pekingu.

koláž: M. Hajdučík

nej hry celého mužstva, jeho odvážneného výkonu.

Na turnaji v Berlíne ste si pripísali štyri víťazstvá, keď ste nestačili iba na Talianov. Napokon práve s nimi ste si zabezpečili jednu z dvoch miesteniek na turnaj pod piatimi kruhmi a na toto úspechu majú značný podiel aj niekoľkí reprezentanti z Oravy.

Áno, šiesti hráči pochádzajú práve z Oravy. Naše počtom malé družstvo pozostávalo z 12 hráčov, čo nám dovoluje hrať len na dve formácie a je to veľmi náročné na fyzickú kondíciu. V Pekingu nás však čakajú profesionálne tímy z Česka, Ruska, USA, Kanady, Kórey a Číny, ktoré hrajú na tri formácie. Bude to veľmi, veľmi náročné. My sme amatéri, ktorí chodia do práce a popri zamestnaní sa venujeme tejto športovej činnosti, nedostávame za to žiadne peniaze. V profesionálnych tímov je to už o peniazoch, rýchlej obmene kádra... majú z čoho vyberať.

Parahokej na Slovensku nemá dlhé trvanie a svojím postupom ste šokujúco „vypálili rybník“ niektorým profesionálnym tímom, ktoré boli určite väčšími favoritmi ako Slováci.

Slovensko má dlhodobo problém s hráčskym kádom. Ja som sa s týmto mojím hendikepom venoval najprv rých-

lostnej kanoistike, ale klíma na Orave moc nepraje tomuto športu a tak som to v roku 2015 skúsil na sánkach o jednej korčuli. Po prvom zoznámení sa s týmto športom som sa chcel na to okamžite vykášať, ale napokon som zostal. Parahokej na Slovensku bol vtedy v situácii, že ako športová disciplína skončí. Napokon sa odvážnenému realizáčnému tímu podarilo zozbierať pári chalanov a potom sa to už rozbehlo.

Spomínam si, ako by to bolo len nedávno, ako si prišiel za mnou s malou dušičkou, či mesto Náimestovo ako tvoj zamestnávateľ, ti umožní flexibilnú a upravenú pracovnú dobu. Dokázali sme napokon skĺbiť tvoje pracovné povinnosti s časom potrebným pre reprezentačné, ako aj ďalšie tvoje aktivity.

Chcel by som úprimne poďakovať za túto ústrednosť zástupcom mesta Náimestovo, čo sa v rozhodujúcej miere podieľalo na tomto mojom úspechu. Moje podávanie patrí aj kolegom chránenej dielne kamerového systému mesta Náimestovo, ktorí boli vždy ochotní si so mnou vymeniť služby, keď to bolo potrebné. Ešte raz d'akujem všetkým.

Pár rokov dozadu... v tvojich športových začiatkoch som s tebou robil rozhovor,

kde sme odhalili verejnosti tvoj životný príbeh. Co sa odvtedy zmenilo?

Na tejto celej „mojej ceste“, až po dnešný deň som mal šťastie na ľudí okolo seba – manželku, rodinu, lekárov, zamestnávateľa, kolegov v práci, športový tím. Keď sa vrátim späť o tých pár rokov, čo mi identifikovali smrteľnú chorobu a neskôr amputovali aj väčšiu časť dolnej končatiny, stratil som zrak a voperovali mi umelú šošovku, dva krát som zdolal zlatého stafyloka... tak to bolo vtedy nazaj na psychológa. Aj mi ho na začiatku ponúkali, čo som odmietol so slovami „načo mi je psychológ, ponúkni mi radšej finančného poradcu“. Vtedy ma zaujímalo hľavne to, ako dokážem využiť zo 170 € živnostenského dochodu. Mal som snúbenicu, chceli sme sa brať. Našťastie som mal umožnené sa zamestnať na MsÚ v Náimestuve, čo mi zaručovalo potrebnú finančnú stabilitu, ústrednosť a výhodné podmienky pre môj ďalší rozvoj.

Na základe mojich skúseností života s hendikepom som sa napokon rozhodol zapojiť

do národného projektu „SME SI ROVNI“, kde pôsobím ako motivátor. Prešiel som si všetkými úskaliami hendikepovaného človeka, s ktorým sa náš systém vôbec nemazná. Preto ponúkam poradenstvo ľuďom, ktorí majú problém s pohybovým aparátom po úrazoch. Moje poradenstvo sa netýka len príspevkov na bývanie a pod., ale pomáham im aj pri začleňovaní sa do spoločnosti. Na základe tejto mojej činnosti sa mi podarilo pritiahať do nášho paratímu aj dvoch chalanov, ktorí sa stali spolutvorcami nášho posledného úspechu.

Tak, Miro, ešte dve-drei vety na záver...

Za posledné štyri mesiace som bol asi len tri víkendy doma. Chcel by som z celého srdca podávať mojej manželke, ktorá sa obetavo stará o našich dvoch synov a dcérku, ako aj celej

pomáhajúcej rodine. Bez ich podpory by som to určite nezvládol.

Ďakujem ti za rozhovor. Máš môj rešpekt...

Ak niečo dodáť na záver, tak azda len to, že som prevedený, že Miroslav dokáže byť neobyčajnou inšpiráciou nielen pre tých, ktorí sa život nemazná...

Miroslav HAJDUČÍK

